

É P Í T É S Z

K Ö Z L Ö N Y – M Ű H E L Y

A MAGYAR ÉPÍTÉS Z KAMARA
KIADVÁNYA

A BUDAI VÁRNEGYED ÉS VÁRLEJTŐK
FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓVÁZLAT

Építészet nélkül nincs élhető világ
Mi lesz veled Üllői út?

Prágai Memorandum
EDUCATE

EFAP Budapesti Nemzetközi Konferencia

Saint-Gobain TRÓFEA 2011

SAINT-GOBAIN
TRÓFEA

– a fenntartható
építészetért

A Saint-Gobain cégcsoport építőipari vállalatai – Isover, Rigips, Weber – ismét meghirdetik a Saint-Gobain Trófea építészpályázatot.

A pályázat célja:

Figyelem felhívása korunk kiemelkedő, legszínvonalasabb építészeti alkotásaira, és azon kiemelkedő építészek támogatása, akik építészeti és műszaki szempontból egyaránt különleges épületeket terveznek – új és felújított épületeket egyaránt – a Saint-Gobain vállalatok által gyártott és forgalmazott termékek felhasználásával.

A pályázat kategóriái és díjazása*:

Megvalósult épület:	1. díj	1.000.000 Ft
	2. díj	500.000 Ft
	3. díj	300.000 Ft
Épületterv különdíj:		200.000 Ft

*A díjak nettó összegek, a járulék- és adóterheket a Kiíró átvállalja.

A pályázatok benyújtásának határideje: 2011. december 15.

Bíráló Bizottság:

A beérkezett pályázatokat független zsűri bírálja el.

Kiírás és részletek: www.sgtrofea.hu

ISOVER
SAINT-GOBAIN

Rigips
SAINT-GOBAIN

weber
SAINT-GOBAIN

SAINT-GOBAIN

MAGYAR ÉPÍTÉSZ KAMARA
CHAMBER OF HUNGARIAN ARCHITECTS

É P Í T É S Z

K Ö Z L Ö N Y – M Ű H E L Y

ÉPÍTÉSZ
KÖZLÖNY – MŰHELY
216. szám
2011. június
A Magyar Építész Kamara
havi tájékoztatója

ISSN 1789-0934

Kiadja:
Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
Felelős: Nagy Ibolya, a kft. ügyvezetője

A szerkesztőbizottság elnöke:
Noll Tamás, a MÉK elnöke

Felelős szerkesztő:
Tatai Mária

Szerkesztőbizottság:
Borsay Attila,
Dér Andrea,
Körmendy János
Ulrich Tamás

Szerkesztőség:
H-1088 Budapest, Ötpacsirta utca 2.
Tel./fax: 06-1-318-2944
E-mail: mek@t-online.hu
www.mek.hu

Hirdetésfelvétel:
Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
H-1021 Budapest, Tárogató út 26.
Telefon: 06-1-200-7330
fax: 06-1-275-3070
www.publicitas.hu

A megjelenést támogatta
a Belügyminisztérium

A KÖZLÖNYBEN MEGJELENŐ ÍRÁSOK
NEM FELTÉTLENÜL TÜKRÖZIK
A SZERKESZTŐSÉG VÉLEMÉNYÉT.

TARTALOM

4 Jegyzet
Építészet nélkül nincs élhető világ

---

5 Magyar Építész Kamara
A MÉK Elnökségének határozatai
A MÉK Elnökségének eseménynaptára

---

6 EFAP, Európai Építészetpolitikai Fórum
EFAP Budapesti Nemzetközi Konferencia – 2011. május 4–7.

---

14 Jog – kötelesség – szabály – figyelem

---

15 Nemzetközi kapcsolatok
EDUCATE

---

16 Kitekintés
Mi lesz veled, Üllői út?

---

18 Magyar Építőművészek Szövetsége
Prágai Memorandum
A Sagrada Família templom építésének története
I. Építész Jótékonyági Bál
MÉSZ Könyvtár

---

21 Hírek, közlemények
Az Országos Főépítési Kollégium felhívása
A Főépítési Életmű Díj és Az Év Főépítésze Díj adományozásáról
XVI. Országos Főépítész Konferencia
Két építész képzőművészeti kiállítása a miskolci könyvtárban
Helsinki South Harbour – open international ideas competition
Pályázati felhívás: város-kapcsolás – project space-k 2011-ben

---

24 Műhely
A Budai Várnegyed és várlejtők fejlesztési koncepcióvázlata – kivonat

---

Építészet nélkül nincs élhető világ

A fenti szlogen az EFAP¹ egyik szórólapján olvasható, amelyet a budapesti EFAP konferencia² regisztrációs pultján találtam. De ennél akár tovább is mehetnénk: az ember számára semmilyen világ nincs építészet nélkül, az építészet ugyanúgy az emberi lét sajátosságai közé tartozik, akár a beszéd. Ráadásul az építészet elvileg az ember szabad tevékenységei közé sorolható: a környezet nagy szabadságfokkal alakítható át az ember által a saját javára vagy kárára. Május 6-án, pénteken az EFAP konferencia keretében az Európa elnevezésű dunai sétahajón többek között érdekes performanszban lehetett része a résztvevőknek: a hajóra lépőt különleges üdvözlő ital (welcome drink) fogadta: egy borospohárban egy kis hal ficáncolt. A vendég biztosan megdöbben: csak nem egy élő halacszkát kellene felhőrpintenie? A kísérő cédulán a halacska azonban üzent: „tégy nekem egy szívességet, kérlek” (do me a favour please). Hát igen, a halacska élete szorult helyzetben, egy kicsi, gömbölyded pohárban, a kezemben van. Szerencsére egy nagyobb és élhetőbb akvárium meg egy nagy gömbölyű pohár, sőt egy vízmedence (nem beszélve a Dunáról) is mutatkozott a látótérben: csaknem mind kicsit jobb hely a halacskának... Ezért a művelt vendégsereg mindegyike rövid tépelődés után az akváriumba öntötte

az együgyű jószágot, aki talán nem is tudta, mekkora vesztélyben forgott az élete. Mi meg elgondolkodhattunk azon, nem kerülünk-e gyakran magunk is hasonlóan kényelmetlen helyzetbe, szűkös, lehetetlen terekbe.

Az ember persze a halnál jóval többet kibír ideig-óráig. Mindig kérdéses azonban, hogy az építészet által megformált tér valóban élhető-e a szó emberi értelmében. Hogy milyen terekben élünk, ez nemcsak az építésznek, hanem minden ember felelőssége valamelyest. A mai túlzásúfolt városokban sokan és sokszor kerülünk a ha-

lacskához hasonló helyzetbe: egészségtelen vagy igénytelen lakások, munkahelyek, középületek tereiben. A magyar város lakó is, gyakran maga sem tudja, hogy mennyire árt (vagy segít) testének-lelkének (és képességei legjobb kifejtésének) az az épített környezet, ahol épp tartózkodik vagy tartózkodni kénytelen. De hogyan lehetne jobb közegbe juttatni egymást? Hogyan lehetne jobb az építészet? A performansz³ azért történt jó helyen és jó időben, mivel a konferencia éppen az építészetpolitikával foglalkozott. Az Európai Építészetpolitikai Fórum célja pedig nem más, mint megtalálni és érvényre juttatni azokat az eszközöket, amelyek az építészet, s ezen keresztül az emberi világ szolgálatában állnak.

A konferencián ilyen ehhez hasonló, az emberi fülnek kellemes szavakat lehetett hallani: fenntarthatóság, innováció, emberközpontú és léptékű környezetalkítás, környezettudatosság, környezetbarát épület, Baukultur, bioklimatikus építészet, okos építészet, építészeti minőség. Kiderült, hogy a gazdasági válság ellenére kreativitással és összefogással sokat tehetünk környezetünkért, ezt több megvalósult példán is láthatuk. Az előadásokból és az egész konferencia jó hangulatából úgy tűnt, hogy a magyar szakmai szervezetek és az államigazgatás is egyetérteni látszik az Európában is hasonló alapvető célokban, s talán szebb napok is virradhatnak még építészre, városlakóra egyaránt. Már csak a részletek kimunkálása, a politika elfogadása, megfelelő kommunikálása és végül a finanszírozás és a megvalósítás van hátra...

Tatai Mária

1 European Forum for Architectural Policies, Európai Építészetpolitikai Fórum (www.efap_fepa.eu)

2 EFAP Budapesti Nemzetközi Konferencia, 2011. május 4–7. (www.efap.mek.hu)

3 Goldfish performance of TAJÉK group (www.tajek.hu)

A MÉK Elnökségének határozatai

22/2011. (04. 01.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy határozott, hogy természetesen fedezi a költségeket, amennyiben a MÉK Felügyelő Bizottsága könyvvizsgálót kíván felkérni.

23/2011. (04. 21.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 6 igen és 1 tartózkodás mellett úgy dönt, hogy a Magyar Mérnöki Kamarával közösen létrehoz egy munkabizottságot az etikai-fegyelmi eljárások egyszerűsítésének érdekében. A MÉK Elnöksége a bizottságba Ertsey Attilát, Szalay Tihamért és dr. Enczi Jánost delegálja.

24/2011. (04. 21.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a Területi Elnökök Testülete április 28-i ülésére a 3 változatot tartalmazó költségvetés tervezetét terjeszti elő.

25/2011. (04. 21.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a Területi Elnökök Testülete ülésére 4 változatban terjeszti elő a 2012. évi tagdíjat:

- A) tagdíj változatlanul marad 44 000 Ft
- B) tagdíj összege 46 .000 Ft-ra módosul
- C) tagdíj összege 48 000 Ft-ra módosul
- D) tagdíj összege 50 000 Ft-ra módosul.

26/2011. (04. 21.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a 2011. május 27-i küldöttgyűlésre nem kerülnek kiküldésre azok a szabályzati anyagok, melyek az április 5-i küldöttgyűlésre megküldött anyaghoz képest nem módosultak.

A MÉK Elnökségének eseménynaptára

Dátum	Meghívó	Esemény
Máj. 2.	Dr. Hajnóczi Péter	Energetikai jogosultsági vizsga
Máj. 2.	Noll Tamás	Kiselnökségi ülés
Máj. 4.	Dulácska Zsolt	Továbbképzési Munkabizottság ülése
Máj. 4.	Noll Tamás	EFAP (Európai Építészpolitikai Fórum) vezetőségi ülése
Máj. 4.	Noll Tamás	Építészeti séták angol nyelvű vezetéssel
Máj. 4.	MÉK–MÉSZ–BÉK	Bor és Építészet Magyarországon – kiállítás a FUGA-ban
Máj. 5.	Noll Tamás	EFAP konferencia az Újvárosháza Dísztermében – Építészpolitika – Duna és víz
Máj. 5.	Noll Tamás	Fogadás az Építészek Házában az EFAP konferencián résztvevőknek
Máj. 6.	Noll Tamás	EFAP konferencia az Újvárosháza Dísztermében – Innováció a fenntarthatóságért
Máj. 6.	Noll Tamás	Budapest Világöröksége – hajóút az EFAP konferencián résztvevőknek
Máj. 7.	Noll Tamás	Budapesti fejlesztések – buszos túra szakmai vezetéssel
Máj. 10.	Dr. Hajnóczi Péter	Tervezői, szakértői, fel. műszaki vezetői, beruházói jogosultsági vizsga konzultáció
Máj. 10.	Noll Tamás	Építész Közlöny-Műhely szerkesztőbizottsági ülés
Máj. 11.	Dr. Hajnóczi Péter	Beszámolóval záruló jogosultsági vizsga konzultáció
Máj. 12.	Szalay Tihamér	Etikai-Fegyelmi bizottság ülése
Máj. 12.	Kováts András	Közbeszerzési Munkabizottság ülése
Máj. 18.	Noll Tamás	Építésstratégiai Albizottság ülése
Máj. 18.	Schuchmann Péter	Táj- és Kertépítészeti Tagozat vezetőségi ülése
Máj. 20.	Kampis Miklós	Felügyelő Bizottság ülése
Máj. 24.	Dr. Hajnóczi Péter	Tervezői, szakértői jogosultsági vizsga
Máj. 25.	Noll Tamás	Építésstratégiai Albizottság ülése
Máj. 25.	Dr. Hajnóczi Péter	Beszámolóval záruló jogosultsági vizsga
Máj. 27.	Noll Tamás	Küldöttgyűlés – Az Erzsébet téri Gödörben

EFAP Budapesti Nemzetközi Konferencia 2011. május 4–7.

Az EFAP – European Forum for Architectural Policies – magyarul Európai Építészetpolitikai Fórum 2000-ben alakult meg. A nemzetközi szakmai hálózat azóta folytat intenzív munkát az építészetpolitika területén, küzd az építészet helyzetének jobbításáért. Magyarországról a Belügyminisztérium, a MÉK és a MÉSZ képviselői tagjai a szervezetnek. A budapesti Újvárosháza Dísztermében megtartott konferencia a kísérő rendezvényekkel együtt zökkenőmentes és jó hangulatú volt. Mindhárom témakörben zömében nemcsak érdekes, de szakmailag és annál tágabb látókörben is informatív és hasznos előadásokat hallhattunk, jó példákat láthattunk és pezsgő beszélgetésekben vehettünk részt.

Maga a konferencia 5-én, csütörtökön kezdődött. Elsőként *Szaló Péter* (területrendezési és építésügyi helyettes államtitkár, Belügyminisztérium) köszöntötte a résztvevőket. Felütésként az építészetnek az értékközpontú világban megváltozott szerepére hívta fel a figyelmet: az építészetnek a szűkebb értelemben vett szakmagyakorlásán túl olyan területekhez is értenie kell, mint például a vállalatvezetés vagy a közgazdaság. *Jan Olbrycht* (az URBAN Intergroup elnöke, Európai Parlament) a tér, az épület, a város és az élet minőségének fontosságát hangsúlyozta, amely az építészetben alapvető kategória, s üdvözlendő lenne, ha végre ezt a politikában megfelelő súllyal sikerülne érvényesíteni. *Szócs Géza* (kulturáért felelős államtitkár, Nemzeti Erőforrás Minisztérium) révén jó volt államtitkári szinten hallani az építészet kulturális küldetéséről, szerepéről például az életminőség, sőt az emberi méltóság szempontjából és

arról, hogy az építészet ugyanakkor a gazdaságot jelentősen befolyásoló tényező. *Deutsch Tamás* (a Regionális Fejlesztési Bizottság tagja, Európai Parlament) a 2. témát vezette fel: a Duna stratégia jelentőségét és lehetőségeit vázolta a hallgatóság előtt, mégpedig az „igenek” hangján. Arra hívta fel a figyelmet, hogy bár a forráshiányon segíteni nem lehet, de ötletekkel és lélekkel a meglévő források hatékonyan koordinálhatók. Végül *Ughy Attila* (városképvédelmi és városfejlesztési tanácsnok, Főpolgármesteri Hivatal) az adottságokra és a lehetőségekre irányította a figyelmet, arra, hogy a tervezés és a hídépítés időszaka előtt állunk, a „híd” szó konkrét és tágabb értelmében egyaránt. Mivel ehhez az építészetnek nemcsak művésznek és mérnöknek, de valamennyire politikusnak is kell lennie.

1. Témakör:
Európa, Magyarország, Építészetpolitika
Moderátor:
Rob Docter, az EFAP elnöke

- **Az Európa 2020 stratégia és a kultúra** – *Petar Miladinov* (kulturpolitikáért felelős tisztségviselő, Oktatási és Kulturális Főigazgatóság, Európai Bizottság)
- **Lipcsei Charta végrehajtása** – *Szaló Péter* (területrendezési és építésügyi helyettes államtitkár, Belügyminisztérium)
- **EFAP-felmérés az európai építészetpolitikákról** – *João Ferreira Bento* (építész, PhD kutató, PT) és *Yvette Masson-Zanussi* (projektmenedzser, EFAP)
- **A magyar építészetpolitika – helyzetjelentés** – *Soltész Ilona* (megbízott országos főépítész, Belügyminisztérium)
- **Pódiumbeszélgetés**

Petar Miladinov előadásában kiemelt célkitűzésként a fenntarthatóságot és Európa versenyképességének

FOTÓ © SZENTIVÁNYI JÁNOS

megőrzését hangsúlyozta. Európa sajátosságaként nevezte meg az innovációt és a kreativitást. Az építészet terén cél a szakmának a beruházókkal és a hatóságokkal való jobb kapcsolatának biztosítása.

Szaló Péter ugyancsak az együttműködés fontosságára hívta fel a figyelmet közösségi, kormányzati és önkormányzati szinten egyaránt. A miniszterek kötelezettséget vállaltak az Integrált Városfejlesztési Stratégia kidolgozására és megvalósítására Magyarországon. Cél a policentrikus városhálózat megfelelő minőségű megteremtése az egészséges és fenntartható környezet, valamint a megfelelő közterek biztosításával. Május 2-án, a magyar EU-elnökség keretében a városfejlesztésben illetékes vezetők aláírták a Budapest Kommunikét, amelyben a városok klímabarátta tétele mellett a gazdasági válsággal, a kelet-európai népességszökkenéssel és a nyugat-európai migráció problémájával is számolnak, a megoldásokra ajánlásokat adnak.

João Ferreira Bento, illetve Yvette Masson-Zanussi ismertette, hogy Európában 19, főleg északi és nyugati országban létezik hivatalosan elfogadott építészetpolitikai dokumentum (elsők Franciaországban 1977 óta), néhányat már többször át is dolgoztak (Hollandiában mintegy négyévenként aktualizálják). A keleti és déli országok nagyobb hányadában nem létezik még kidolgozott építészetpolitika, de többjükben, köztük hazánkban is már készülöben van. A Lipcsei Charta (2007), a Toledói Deklaráció (2010), a Budapest Kommuniké (2011) és más összefoglalók, illetve kézikönyvek célkitűzései között fontos helyet foglal el az építészetpolitika megfogalmazása, érvényesítése és az építészeti dimenziók erősítése a kohéziós politikában.

A Magyar Építészetpolitikai dokumentumot *Soltész Ilona* ismertette, ezt a konferencia résztvevői előzetesen angol és magyar nyelven is megkapták.

Ezt követően *Rob Docter* (az EFAP elnöke) vezetésével pódiumbeszélgetés zajlott, amely során értékes hozzászólások méltatták és vitatták a Magyar Építészetpolitikai dokumentumot:

Tiina Valpola (FI) a szövegben gyakran előforduló „mi” személyes névmás konkretizálását hiányolta. Nem világos számára, hogy a „mi” alatt a hatóságok, az építészek közössége, vagy a társadalom egésze értendő, és hogy kihez szól a dokumentum. Hiányolta továbbá annak hangsúlyozását, hogy az építészet nem az építészek belügye. Javasolta, hogy a dokumentum elfogadtatásának fontos eleme legyen az, hogy az érintett felek mindegyike találjon benne a maga számára érthető és elfogadható elemet.

Martin Colreavy (IE) szerint egy nagyon átfogó, minden kérdésre kiterjedő dokumentum született, mely figyelemre méltó célkitűzéseket tartalmaz. Kiemelte az érték-alapú szemlélet elterjedésének, a kutatás és a szakmunkásképzés fejlesztésének és az építészeti központ létrehozásának fontosságát.

Michael Braum (DE) hiányolta a dokumentumból a táj-építészetnek – mint az épített környezet alakítása lényeges elemének – említését. A Németországban találóan

FOTO © SZENTIVÁNYI JÁNOS

FOTO © SZENTIVÁNYI JÁNOS

FOTO © SZENTIVÁNYI JÁNOS

A GausWheel bemutatása (Göcsey András és Ungár Soma találmánya)

A Stringbike bemutatása (Kolhéb Róbert és társai találmánya)

Zene és építészet: Halmos Béla és barátai

használt Baukultur fogalmi körének fontos szereplői az épületek használói, akik nem kerültek említésre a magyar dokumentumban. „A Baukultur alulról felfelé szerveződő rendszer, nem pedig fordítva” – hangsúlyozta. Meg kell teremteni a szakmai körök és a laikusok szempontjainak egyensúlyát. Nem az írott szó, hanem a gyakorlatba való átültetés, a mindennapi élet során való alkalmazás a fontos. Megemlítette, hogy a termékgyártók is fontos szereplői az érintetteknek.

Dariusz Smiechowski (PL) teljes körű és idealisztikus dokumentumnak nevezte a tervezetet, és kiemelte belőle az egészséges patriotizmus kifejezést.

A *hallgatóság* közül a francia résztvevők megemlézték, hogy hazájukban az építészetpolitikára vonatkozó törvény címe találoz: Az építészet közügy.

Hozzájárulóként *Ertsey Attila* (a MÉK alelnöke) ismertette a hivatalosan beterjesztett Magyar Építészetpolitikai dokumentumtól eltérő, Nemzeti Építészetpolitika című vitairatot, amelyet felkért építészek egy csoportja szerkesztett.

2. Témakör: Duna és víz

Moderátor:

Beleznay Éva (építész/urbanista)

- **A Duna régió múltja és jelene** – *Banai Miklós* (fizikus)
- **Az európai és a magyar Duna Stratégia** – *Bérczi Anna* (főosztályvezető, Külügyminisztérium)
- **Németországi Duna-projektek** – *Peter Langer* (igazgató, Európai Duna Akadémia, DE)
- **Osztrák, szlovák, magyar, szerb és román Duna-projektek** – *Emiel Lamers* (magyar tudósító, A 10 folyóirat, NL)
- **Vízhez kapcsolódó hallgatói tervek** – *Pecha Kucha* előadások (HU)

A délutáni előadások különösen színesek és gondolatébresztőek voltak. *Banai Miklós* rendhagyó felvezető előadást tartott: nagyívű történelmi áttekintést adott az európai, kiemelten pedig a kárpát-medencei civilizáció alakulásáról, amelyre három valláshoz köthető berendezkedés nyomta rá a bélyegét: nevezetesen a latin, a görög és az iszlám. Emellett a mongol, a török, végül a moszkvai invázió okolható a nyugati típusú berendezkedéstől eltérő, mai környezeti, kulturális, gazdasági és politikai helyzetért. Javaslati szerint a térség felemelkedésében a magántulajdon restaurációja és az épített környezet helyreállítása mellett Európának a természetes határáig történő kiterjesztésének lenne alapvető szerepe.

Bérczi Anna az EU Duna Régió Stratégia makroregionális együttműködését ismertette. A magyar elnökség idején a stratégiát április 11-én elfogadták, megerősítése májusban várható, majd a végrehajtás előkészítése következik.

A magyar program célkitűzése: az élhető régió (zöld folyó koncepció, vízi turizmus), a fejlődő, gazdagodó ré-

gió (kkv, közlekedés, energiaprogram), valamint a gazdasági fellendülés és munkahelyek teremtése. Megjegyezte, hogy az akciók ugyan rögzítettek, de a projektek szintje rugalmas, nyitott. Ezt követően *Peter Langer* a német Duna-projektek ismertette (Danube Cultural Cluster, Danube Media Network, Danube Creative Cities). *Emiel Lamers* Duna menti kortárs építészeti példákat vetített (Magyarországról az A 38, a Design hotel, a Kopaszi gát és a CET budapesti beruházásokat). Végül négy innovatív hallgatói tervet ismerhettünk meg:

- Budafok belváros és a Duna kapcsolatának visszaállítása – *Szerdahelyi Németh Klára* (BCE)
- Váltótér Művésztelep – *Csapó Kata* (BME)
- Folyó lenyomata – *Guba Sándor és Hámor Péter* (BME)
- A bajai Sugovica-part és Petőfi-sziget fejlesztési terve – *Győrfy Réka* (BCE).

A konferencia május 6-án, pénteken folytatódott.

3. Témakör: Innováció a fenntarthatóságért

Moderátor:

Ertsey Attila (a MÉK alelnöke)

- **Vidék és város egymásra utaltsága és egy jó példa: a Baukultur díjas Zwischenwasser e5 falu – Voralbergben** – *Roland Gruber* (építész, AT)
- **Les Eco Maires – önkormányzati szövetség a környezetre és a fenntartható fejlődésért** – *Maud Lelièvre* (ügyvezető igazgató, FR)
- **Újrahasznosított környezetbarát épület: kreatív campus a suffolki Snape Maltings-ban** – *Tom Wilison* (építész, UK)
- **Innováció a tradíciók alapján – bioklimatikus építészet** – *Angel Díaz Dominguez* (építész, SP)
- **North 41 – Építészet, Kreativitás és Fenntarthatóság Központ. Az Észak-portugál Területi Építész Kamara székháza Portóban** – *Miguel Nery* építész (PT)
- **Duna-tájunk: vízgazdálkodás és tájrehabilitáció** – *Rácz Tamás* (tájépítész)
- **Organica – forradalmian új magyar víztisztítási technológia** – *Bodnár Attila* (építész)

Ángyán József (államtitkár, Vidékfejlesztési Minisztérium) köszöntője után az első előadás egy mintaszerű voralbergi falu bemutatásáról szólt. Az előadó – *Roland Gruber* építész – egy olyan települési szövetség vezetője tagja, amely az épített környezet kulturált fejlődését és fenntarthatóságát szándékozik segíteni. A szervezet neve „LandLuft”, ami szabad fordításban annyit jelent, hogy a vidék levegője, de azt is jelentheti, hogy „friss falusi illat”. (Magyarországon is vannak hasonló, önkormányzatokat tömörítő szervezetek, például: Falu Szövetség, Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekszövetsége stb.) A LandLuft az Osztrák Települési Önkormányzatok Szövetségével (Österreichische Ge-

Az M4 Várház téri építkezésén

FOTO © ULRICH TAMÁS

meindebund) karöltve „Baukultur” néven létrehozott egy díjat, amellyel arra kívánják biztatni az önkormányzatokat, hogy saját jövőjük érdekében fordítsanak különös figyelmet az épített környezet minőségére. A díj kevésbé a különleges építőművészeti alkotásokat, mint inkább az innovatív építési kultúrát célzó projekteket díjazza, amelyek illeszkednek a falusi környezetbe, miközben megfelelnek a környezettudatos, fenntartható fejlesztések követelményrendszerének. Azok a települések kaptak eddig ilyen díjat, ahol az elemzés szerint a fejlesztési folyamatoknál nyomon követhető és eredményes volt ez a tudatosság.

2009-ben többek közt a voralbergi *Zwischenwasser* kapta ezt a kitüntetést. A 3300 fő lakosú, és 22,6 km²

A „CET” gyomrában

FOTO © ULRICH TAMÁS

Szakmai tájékoztató a sétahajón

Budapest Világöröksége – hajóút

kiterjedésű település az utóbbi 20 évben egyre tudatosabban halad a klímabarát és minden szempontból fenntartható fejlődés irányában. Több mint 11 éve építették az első hatlakásos, kétszintes passzívházat a faluban. 1992-ben fejezték be az építését annak a falusi általános iskolának, amely Ausztria első napenergiával fűtött iskolája lett. A szerkezetkész épületet költségvetési okokból végül a falu lakói társadalmi munkában fejezték be. Önkéntes közösségi munkával épült a temető ravatalozója is. A falu pályázatot írt ki az épület tervezésére, továbbá a temető bővítésére. A nyertes terv vert vályogházú épületet tervezett, amely beleillett a kistelepülés környezet-tudatos gondolkodásába, továbbá lehetőségeket biztosított egy tradicionális építési mód megismerésére. A környéken azóta szaporodnak a vályogházak. A falu korábbi körzeti megbízottja annyira beletanult a vályogházak építésébe, hogy jelenleg ő lett a környék egyik legkevesebb építési vállalkozója, amennyiben az új ház ebből a természetes alapanyagból épül.

A falu polgármestere, *Jozef Mathis* azt vallja, hogy az „építéskultúra” nem ízlés kérdése. Ezért a faluban létrehozott két fővel egy építészeti szaktanácsadó csapatot, amely az építési osztályt segíti szakmai tanácsokkal. (A tanácsadók rotációval cserélődnek). Erre azért is van szükség, mert a faluban nincs beépítési előírás. Az építési telkekre minden építési helyen egyedileg döntik el, hogy milyen épület építhető fel.

A falu abban az időben, amikor a fejlődést csak a növekedés jelentette, 1978 és 1988 között, összesen 21 hektárt vont belterületbe, hogy lakó- és nyaralóépületek számára telkeket biztosítson. Később világossá vált, hogy a beépített területek szétterülése káros és gazdaságtalan. A szabályozási tervben 8,4 hektárt visszamértek mezőgazdasági területté, annak ellenére, hogy nemcsak a földtulajdonosok tiltakoztak, hanem az államigazgatásnak is volt olyan szintje, amely ezt a lépést törvénytelennek találta. A pert a falu megnyerte, a tulajdonosok kártérítése mellett szűkíthette belterületét. Inkább kártérítésként kifizetett 3,3 millió shillinget, mint hogy értelmetlenül nagy területet kelljen közművesíteni és fenntartania.

Közlekedési stratégiájuk is a legkorszerűbb elvek szerint működik. A buszhálózat és menetrend a valós igényekhez van szabva. A taxis társaságokkal egyezséget kötöttek az éjszakai szolgáltatásról. Éves bérletet lehet kölcsönözni, továbbá az ünnepek alkalmából tartott tombolán buszbérletet is lehet nyerni. Az egész településen 30 km/h korlátozás van, valamint nincs közlekedési tábla kihelyezve, ami szintén a lassú környezetbarát közlekedést segíti. Lehetne sorolni tovább azt a komplex látásmódot, ahogy a falu döntéshozói segítik településük fenntarthatóságát.

A beszámoló alapján mégis a legnagyobb eredmény a tudatos közösség megteremtése, azaz az emberek önkéntes alapon való bevonása a közös cselekvésbe, és a közös felelősség vállalásába. A kérdés csak az számunkra, hogy ezt a sikeres közösségi hozzáállást meg lehet-e teremteni abban az esetben, amikor mind a falu, mind a lakói sokkal kevesebb tőkével rendelkeznek.

Maud Lelièvre az önkormányzati szövetség munkájában a nevelés fontosságát, a biodiverzitás megőrzését, vala-

Művészetek Palotája

mint az energiahatékonyságot emelte ki. *Tom Wilson* újrahaznosított épülete valóban példaadó: az egyszerű, környezetbarát anyagokkal megvalósított kellemes árnyú terek, a fénykezelés és a részletmegoldások egyaránt alátámasztják, hogy viszonylag kevés pénzből, gazdag építészeti ötletekkel hogyan lehet egy régi épület szerencsésen új életre kelteni. *Angel Díaz Domínguez* a bioklimatikus építészeti megoldásokra hozott spanyolországi példákat. *Miguel Nery* ugyancsak egy igen komplex szemléletű műemléki restaurálást és bővítést mutatott be. Felhívta a figyelmet arra, hogy a fenntarthatóság követelményét a régi épületek esetében másfépp kell figyelembe venni, mint az újakéban. *Rácz Tamás* a folyórendezés szempontrendszerét ismertette. A vízlépcsők helyett a mederszűkítési koncepció lehetőségét vetette fel, majd a Duna mellékágai rehabilitációjának fontosságára hívta fel a figyelmet. Végül *Bodnár Attila* ismertette „Organica” szennyvíztisztítási találmányát, egy magyar innovatív víztisztítási technológiát, az „élő gépeket”. Ennek megépült példái igazolják, hogy akár a település közepére is elhelyezhető az esztétikus és szagmentes létesítmény.

A konferenciának fontos eseményei voltak az esti programok, a kiállítások és a szakmai kirándulások:

- Kiállításmegnyitó: Bor és Építészet Magyarországon – FUGA Budapesti Építészeti Központ. Köszöntő: *Noll Tamás* (a MÉK elnöke), *Kálmán Ernő* (a MÉSZ elnöke), *Bálint Imre* (a BÉK elnöke)
- Fogadás az Építészek Házában, köszöntő: *Pálffy István* építész
- Budapest Világöröksége hajóút, szakmai tájékoztató: *Kerekes György* (főosztályvezető, BFFH Városépítési Főosztály)
- Kortárs magyar építész a 21. században – válogatás *Emiel Lamers* könyvéből
- Okos építészet – kurátor: *Finta Sándor* (építész, Kortárs Építészeti Központ)
- *Szentiváni János*, *Szél Ágnes*, *Zsitva Tibor* építészeti fotói
- Építészeti séták: 1. Budapest történeti városmagja, 2. Szecesszió és eklektika, 3. A modern mozgalom építészete, 4. Az épülő M4 Vámház téri állomása és a CET.
- Budapesti fejlesztések – buszos túra

A kötelenebb programok a kapcsolatteremtésnek nem kevésbé fontos eseményei, mint a szakmai előadások. A konferencia minden eseménye jó hangulatban telt, a szervezés, lebonyolítás mintaszerűen sikerült. Köszönet a sikeres együttműködésért a közreműködő szervezeteknek (Belügyminisztérium, MÉK, MÉSZ, BÉK, KÉK) és a projekt szervezőbizottsága vezetőjének: *Rácz Jolán* építésznek.

Bordás András, Mikó László, Tatai Mária,
MÉK–MÉSZ Külügyi Bizottság

Lásd még: www.efap.mek.hu.

A buszos túra résztvevői a Kopaszi gáton

FOTO © RÁ CZ JOLÁN

Kopaszi gát

FOTO © SZENTIVÁNI JÁNOS

Millenáris Park

FOTO © SZENTIVÁNI JÁNOS

Játszókert

Teret a játéknak

Játszóterek

Sportpályák

Zöldtetők

Játszókert Kft.

Postacím: 1464 Budapest, Pf. 1600
E-mail: jatszokert@jatszokert.hu
Telefon: +36 1 273 0528

Székhely: 1094 Budapest, Tompa u. 17/A
Web: www.jatszokert.hu
Fax: +36 1 273 0529

MAGASABB FOKOZATRA VÁLTOTT AZ ARCAD

valósídejű, interaktív 3D

Régi ARCAD felhasználóként nagy érdeklődéssel vártam a szoftver legújabb fejlesztését. A program indításakor jelentős változásokat, a felhasználóbarát jelleget erősítő fejlesztéseket ismerhetünk meg. Az új programverzió mindig sokkal jobb az előzőnél, ez tapasztalható az ARCAD v11 esetében is. A program a legmodernebb grafikai eszközöket használja. Nagyban nőtt a megbízhatósága és sebessége. Könnyen kezelhető, nagyon gyorsan megtanulható, kezelői felülete a tervező igénye szerint testre-szabható, kiegészítő moduljai speciális igényeket is kielégítenek.

A felhasználók nagy többsége számára legfontosabb a bekapcsolható, valósídejű, interaktív 3D, azaz amit az alaprajzi szerkesztőben végzünk, az azonnal megjelenik a virtuális 3D ablakban, és lehetőségünk van a 3D ablakban is a terv módosítására. Az általunk megválasztott nézőpontból vizsgálva az épületet, igazíthatunk a nem megfelelő elhelyezkedésű elemeken. A kiválasztott elemet, vagy elemcsoportot mozgathatjuk teljesen szabadon, vagy az általunk kiválasztott kötött irányok mentén, vagy a terv fő irányaihoz kötötten. A homlokzati megjelenések finomításában segítenek a nyílászárók mozgathatóságakor megjelenő vetítő vonalak. Mostantól a 3D ablakban is megvalósíthatók mindazok a változtatások, melyeket az alaprajzi szerkesztőben végezhetünk. Ezt egy elem, vagy elemcsoport kijelölése után egér mozgattal vagy adatbevitellel tudjuk elérni. A változtatásoknak ez a módja a térbeli mozgásoknál az esetek nagy részében sokkal egyszerűbben megvalósítható azáltal, hogy a teljes épületet, vagy annak az általunk kiválasztott szintjét egyben látjuk, és rögtön érzékeljük a változás hatásait. Objektumok térbeli forgatásánál pedig maga a kezelés is egyszerűbb. Természetesen a térbeli elem mozgatásának eredményét rögtön ellenőrizhetjük az alaprajzon is. Ha valakinek mégis a hagyományosabb beállító panelos kezelés a szimpatikusabb, a 3D ablakban, a térbeli képen bármelyik elem kiválasztása után, közvetlen kérhetjük az elemhez tartozó beállítás panelt, illetve a 3D-ben kiválasztott elem kijelölése az alaprajzi szerkesztőben is megjelenik.

Számomra talán az interaktív 3D-nél is fontosabb a fejlesztéseknek egy másik csoportja, a testreszabhatósága. Az ARCAD korábban is lehetővé tette minden elemnél a saját beállítású alapértelmezések mentését. Most minden ilyen beállításból több változat mentése is lehetséges. Ha például megnézzük egy fal legfontosabb általános jellemzőit, a következő beállításokra van lehetőségünk:

- vastagság, magasság (szint magas, vagy egyedi)
- anyag, „A” és „B” oldal rétegszerkezete és texturája,
- 2D alaprajzi megjelenítés beállításai:
vonal vastagság, sraffozás, háttérszínek.

Ha tervezés közben minden egyes faltípus váltáskor ezeket egyenként kell állítani, eléggé sziszifuszi munka, és általában az embernek nincs hozzá türelme. Ha a munka elején elmentem egy belső teherhordó fal, egy válaszfal, és egy homlokzati fal (esetleg az általános mellett egy homlokzati

díszburkolatosét is) beállításait, akkor a terv készítésekor elegendő a következő fal típusát kiválasztani egy listából, és az ARCAD v11 betölti az összes szükséges beállítást. Ennek az eljárásnak egy egyszerűbb változata a klónozás. Ha már elhelyeztünk egy egyedi beállítású szerkezetet, akkor a klónozás lehetővé teszi, hogy a beállításait lemásolva hozunk létre az új elemeket. Ezek a fejlesztések igen nagy mértékben könnyítik a munkát, és egyszerűbbé teszik a szoftver összetett szolgáltatásainak kihasználását. Ha valaki szán rá egy kevés időt, hogy a munka megkezdésekor definiálja az alkalmazandó szerkezeteket, akkor a későbbiek során nagyon sok előnnyel találkozhat.

Egyszerűbb és színvonalasabb az épület fotorealisztikus 3D bemutatása, és hozzá juthatunk egy anyag kigyűjtéshez is. Újdonságként jelenik meg az a lehetőség, hogy csoportos kijelölés esetében a falakat vastagságuként válogatva állítsuk. Ha előre átgondoltan használjuk ezeket a fejlesztéseket, az elkészült terv 3D képe egy egyszerűbb homlokzati díszítés esetében, minden külön munka igénye nélkül tartalmazni fogja az eltérő megjelenésű homlokzatrészek színezését, az épület pontos megjelenését. Az ARCAD-ban már az előző fejlesztések során megjelent a 3D ecset eszköze, ami lehetővé teszi, hogy a képen egy textúra típus kiválasztása után, azt lecseréljük egy másik, általunk választott textúrára, vagy színezésre. A végleges kialakítás után a változtatásokat átküldhetjük az alaprajzi szerkesztőnek is. Az ARCAD WRML vagy KMZ exportja segítségével mozgatható, körbe járható 3D modell formájában adhatjuk át a megrendelőnek házát. A fejlesztéseknek ez a csoportja a program szolgáltatásainak egy magasabb szintjét teszi elérhetővé azon felhasználók számára, akik nem szeretnek sokat bibelődni a számítógéppel, de hatékonyan szeretnének tervezni.

A dokumentáció esztétikai színvonalát lehet javítani a sraffozás mellett megjelent vonalrajz kitöltés használatával. Ezeket a mintákat bárki saját tetszése szerint egyszerűen bővítheti.

Összességében a tapasztalatom az, hogy a fejlesztés eredményeként az ARCAD v11 megőrizte, illetve javította a korábbi egyszerű kezelhetőségét. Szolgáltatásai, beállítási lehetőségei széles skálán mozognak, amellet, hogy nem teszi kötelezővé az összes alkalmazását, viszont ezek használata is sokkal egyszerűbbé vált. A fejlesztés jelentőségét ahhoz tudnám mérni, amikor a DOS alapokról átváltottak Windows-ra. Számomra az egyetlen hiányzó láncszem, hogy az anyagkigyűjtés mélysége nem használja ki a leírókban megadott beállításokban rejlő lehetőségeket. Ugyanakkor az anyagkigyűjtése Excel, WinWatt felé és egyéb szempontok szerinti TXT fájllokba pótolják ezt a hiányt.

Toth István
ok. építészmérnök
www.csaladi-epitesziroda.hu

Az ARCAD Építészeti Tervezőrendszer fejlesztője:

DesignSoft kft.

1067 Budapest Csengery u 53. T/F: 269-1206 / 332-7777
arcadfull@gmail.com
www.designsoftware.com www.arcadforum.hu

Törvény

Kormányrendelet

Miniszteri rendelet, illetve egyéb jogszabály
Biztatás

A Széchenyi Pihenő Kártya kibocsátásának és felhasználásának szabályairól szóló 55/2011. (IV. 12.) Kormányrendelet

Akik ezt a béren kívüli juttatást adni szeretné, vagy kapja, olvasson bele.

A „Duna–Dráva Nemzeti Park” emlékérmé kibocsátásáról szóló 6/2011. (IV. 13.) MNB rendelet

Egy szép lány téglalap alakú 5000 Ft-os érme, fekete gólyával és szakadóparttal.

Az energiával kapcsolatos termékek környezetbarát tervezési kötelezettségeinek előírásáról, valamint forgalombahozatalának és megfelelőségértékelésének általános feltételeiről szóló 65/2011. (IV. 15.) Kormányrendelet

A rendelet bizonyára érinti az épületeinket, ha kollektort, kis szélkereket stb. alkalmazunk. Példaként egy jellemző megfogalmazás:

ökoprofil: az energiával kapcsolatos termékre vonatkozó harmonizációs szabályozással összhangban álló leírás, amely az energiával kapcsolatos egyes termékekhez a teljes életciklusuk során kapcsolódó, a környezeti hatások szempontjából jelentős és mérhető, fizikai mennyiségekkel kifejezett anyagráfordításokat és kibocsátásokat (anyagokat, emissziót és hulladékot) tartalmazza.

A megfelelőséget vagy a gyártó, vagy egy minősítő intézet szavatolhatja. A szavatoló meghatározására a kormányból a NGM és az NFM kaptak megbízást.

Az önkormányzatok és jogi személyiségű társulásaik európai uniós fejlesztési pályázatait saját forrás kiegészítése 2011. évi támogatásának rendjéről szóló 15/2011. (IV. 22.) BM rendelet

Vízgazdálkodási, környezetvédelmi, járóbeteg szakellátási célokra és bölcsőde, óvoda és általános iskola létesítésére, javítására lehet pályázniuk. Aki ilyent tervez, tudjon róla.

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

„Isten, áldd meg a magyart!

Vállaljuk, hogy örökségünket, egyedülálló nyelvünket, a magyar kultúrát, a magyarországi nemzetiségek nyelvét és kultúráját, a Kárpát-medence természet adta és ember alkotta értékeit ápoljuk és megővük. Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit.

Hisszük, hogy nemzeti kultúránk gazdag hozzájárulás az európai egység sokszínűségéhez.

Valljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság.

Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése.

Magyarország védi a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Művészeti Akadémia tudományos és művészeti szabadságát.

A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.

Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.

Aki a környezetben kárt okoz, köteles azt – törvényben meghatározottak szerint – helyreállítani vagy a helyreállítás költségét viselni.

Magyarország törekszik arra, hogy az emberhez méltó lakhatás feltételeit és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést mindenki számára biztosítsa.

A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megővése, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele.

Magyarország Alaptörvénye 2012. január 1-jén lép hatályba.”

Ennyi az idézet. A környezetre kiterjesztő javaslatunk nem került be – sajnos. Az önkormányzati rendeletek a bíróságnál és nem csak az AB-nál támadhatók meg a törvényességi felügyelet által.

A Széchenyi Programirodáról szóló 68/2011. (IV. 28.) Kormányrendelet

A pályázók tudjanak róla!

Összefogás az Államadósság Ellen Alapról szóló 69/2011. (IV. 28.) Kormányrendelet

Belföldön indított utalás esetében 11707000-22222222

„Az építés fejlődéséért” Alapítvány közhasznú nonprofit gazdasági társasággá történő átalakításáról szóló 1119/2011. (IV. 28.) Kormányhatározat

Az Épület- és Lakásgazdálkodási Fenntartási Innovációs K+F Alapítvány közhasznú nonprofit gazdasági társasággá történő átalakításáról szóló 1120/2011. (IV. 28.) Kormányhatározat

Akiket illet, tudják!

A lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) Korm.rendelet módosításáról szóló 74/2011. (V. 2.) Kormányrendelet

Az önállóan benyújtható igény bővült. Belépett az akadálymentesítés figyelembevétele. Támogatás igényelhető önkormányzati lakásépítésre biztonságos 100 munkahely létrejötte esetén. Igényelhető támogatás a 2000 főt meg nem haladó önkormányzatok által letelepítésre.

Akiket érinthet a 47. (V. 2.) MK-ben találják.

Egyes magyarországi nagyberuházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról szóló kormányrendelet módosításáról szóló 76/2011. (V. 2.) Kormányrendelet

Néhány részlet változik az Audi és a Mercedes építésénél.

A Katasztrófaelhárítási célú előirányzatok 2011. évi felhasználásáról szóló 16/2011. (V. 2.) BM rendelet

Az érintett települések: Kolontár, Devecser és Somlóvásárhely, Kamond, Tüskevár, Apácatorna. A károsodott lakóépület az, amelyet a belügyminiszter által jóváhagyott kárfelmérés eredményeként károsodott lakóépületnek meghatároztak. Akik ott dolgoznak, figyeljék, olvassák, kérjék!

A vállalkozói adminisztratív terhek csökkentésére irányuló rövid és középtávú kormányzati programról szóló 1133/2011. (V. 2.) Kormányhatározat

Hogy egyszerűsödjének a NAV (APEH) számára történő vállalkozói befizetések. Összevonják a szakképzési hozzájárulás, az innovációs járulék, a rehabilitációs hozzájárulás, a játékadó, az agrártermelési költség, valamint

a cégautó adó különböző bevallását és befizetéseit éves fizetési kötelezettséggé. Növelnék a kötelező könyvvizsgálói határt 100 M Ft-ról 200, illetve 300 M Ft-ra. Belső e-közigazgatás kialakítása ügyfél futtatása nélkül. Statisztika egyszerűsítése. Elrendeli, hogy a hatóságok ellenőrzési és szankcionálási gyakorlatának fejlesztése és a vállalkozások számára követhető, betartható és kevésbé irritáló gyakorlat kidolgozása érdekében.

Érdeemes beleolvasni, hogy segíthessünk jó gondolatokkal!

A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló

1999. évi XLII. törvény módosításáról szóló 2011. évi XLI. törvény

A sok korlátozás miatt építészeti hatásai is lehetnek, de belsőépítészeti biztosan.

A nagy hatásfokú, hasznos hőenergiával kapcsoltan termelt villamos energia és a hasznos hő mennyisége megállapításának számítási módjáról szóló 110/2007. (XII. 23.) GKM rendelet módosításáról szóló 17/2011. (V. 6.) NFM rendelet

A terület- és településrendezőket érintheti – szakági tervezőiken keresztül.

Körmendy János

EDUCATE

Környezettudatos tervezési szemlélet az európai egyetemi tantervekben és az építészeti továbbképzésben

Az EDUCATE Hírek 2011. márciusi száma

Jelenleg az EDUCATE partnerek a <http://educate-sustainability.eu/educate-framework.php> címen letölthető „Tantervfejlesztési kereten” belül leírt pedagógiai fejlesztések kiértékelését célzó próbatétel kivitelezésén dolgoznak.

Annak érdekében, hogy elősegítsék a környezettudatos tervezési szemlélet integrálását az építészeti oktatásba, az említett fejlesztések részét képezi új modul-tematikák felállítása, illetve azon innovatív oktatási módszerek és eszközök alkalmazása, amilyeneket az EDUCATE Portál (lásd a képünkön) kínál.

Az interaktív e-learning rendszerként megtervezett EDUCATE Portál az átfogó Tudástár köré szerveződik, ahol a „Célok és Alapelvek”, az „Alkalmazások és Esettanulmányok”, illetve az „Eszközök” menüpontok alatt részletes bemutatásra kerülnek a különböző információs területek. A jelenleg folyó munka fontos feladata, hogy kifejlessze és ellenőrizze a Portál használata által nyújtott lehetőségek hatékonyságát a BSc (alapképzés), MSc (mesterképzés), illetve posztgraduális (doktori képzés) oktatás és tanulmányok során.

Az EDUCATE Portál újdonságaként a honlap szerkezete úgy lett kifejlesztve, hogy meglehetősen rugalmas alkalmazást tegyen lehetővé, ahol a rendszerkonfigurációt az egyes résztvevő intézmények pedagógiai előírásainak megfelelően lehet beállítani.

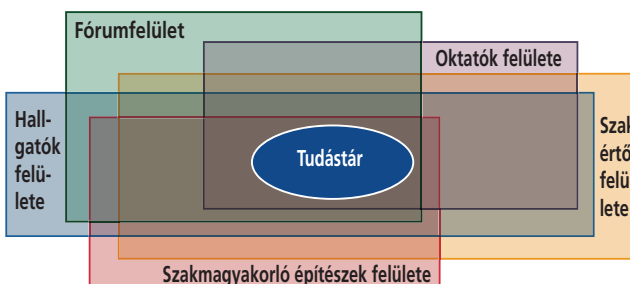
Azon tanulóknak, akik a próbatételben részt vevő modulokra iratkoztak be, a Portál számtalan funkciójának használatára, például a társaikkal és oktatóikkal való együttműködésre is lehetőségük van. A hallgatókat előzetesen a Tudástárhoz való hozzáféréssel látták el, így szabadon kereshetnek a tartalmak között, vagy kaphatnak utasításokat az oktatók által kialakított, személyre szabott Ajánlott olvasmányok listáján keresztül. Vitafórum is kialakítható, ahol minden felhasználói csoport tagja hozzászólásokat, posztokat, információt, adatokat, linkeket stb. tud megosztani munka- vagy csoporttársaival. Amennyiben egy projekt kidolgozása során a hallgatók nem találnak megoldást egy adott tervezési problémára, áttekinthetik a Gyakran Ismétlődő Kérdések listáját, vagy

a Tudástár legördülő menüiből választott témák szerint felcímkézett kérdéseiket az oktatóknak közvetlenül is feltehetik. Az oktató válaszána megkönnyítésére a Kérdések mellé jegyzetekkel ellátott skicc is csatolható. A Portál arra is lehetőséget nyújt, hogy online tervezői műtermek jöjjenek létre. A hallgatók munkáikat ténylegesen fel tudják tölteni, így egy projekt folyamán munkaközi vagy végleges értékelést, illetve az oktatótól vagy társaiktól visszajelzéseket kaphatnak. Más hallgatók munkáinak áttekintése is részét képezheti a tanuló alkotására vonatkozó végső értékelésnek. Végül a diákoknak arra is lehetőségük van, hogy befejezett munkájuk számára egy nyilvánosan elérhető e-Portfóliót hozzanak létre.

Az EDUCATE partnerek a résztvevő építész kamarákkal is együttműködnek annak érdekében, hogy személyre szabott Szakmagyagorló felületeket hozzanak létre, ahol a szakemberek hozzáférnek a Tudástárhoz, ezáltal majd a Folyamatos Szakmai Továbbképzés felületéhez is, ami szakirányú Ajánlott olvasmányok listájából és téma-szerinti Fórumokból áll. Amennyiben a szakmai szervezetek egyetértenek, a próbatétel során a résztvevők megkaphatják az adott témához fontos Gyakran Ismétlődő Kérdések listáját, illetve a közreműködő intézmények szakembereivel is együtt tudnak működni. A próbatétel alakulásáról és az előzetes eredményekről az EDUCATE Hírlevél következő számaiban adunk további információkat!

Ha további információra kíváncsi az EDUCATE-val kapcsolatban, kérjük, keresse fel a projekt honlapját:

<http://www.educate-sustainability.eu>

Mi lesz veled, Üllői út?

Budapest sugárútjainak gazdasági és társadalmi szempontok figyelembevételével történő megújítása, minőségjavítása

A REevoluto Consulting immáron két éve rendezte meg „Az Üllői út felértékelődése” – Fejlesztések Kerekasztala Konferenciáját, amely ingatlanfejlesztési, infrastrukturális és kulturális szempontból vette górcső alá az elkövetkező néhány év lehetséges változásait az Üllői út mentén.

A szakemberek egyetértettek abban, hogy az Üllői utat és környékét a közeljövőben élhetővé kell tenni. Ez nem csak az érintett kerületekben élők és dolgozók, hanem a főváros és Magyarország gazdaságfejlesztése és turizmusa szempontjából is elengedhetetlen.

Annak felismerése, hogy az ingatlanfejlesztés, a közösségépítés és a kultúra össze kell, hogy érjen, már minden szinten megtörtént. Arra viszont, hogy a gyakorlatban ez hogyan valósulhat meg a legjobban, még csak megközelítő megoldások születtek. A városfejlesztés szereplőinek egységes akarataival? Összefogással? Egy átláthatóbb szabályozási rendszer kialakításával? A lakosság fejlesztések iránti igényének fokozottabb és tudatosabb generálásával? Ha a jelenlegi gazdasági válság utáni helyzetben és fél évvel az önkormányzati választásokat követően pozitívumokat szeretnénk keresni, az egyik az lehet, hogy most van idő a felmerülő kérdések átgondolására és megválaszolására, a Budapestet érintő fejlesztések összehangolására és a különböző érdekek – legalább megközelítőleg – közös nevezőre hozására.

A REevoluto Consulting az általa megcélzott Üllői út újra pozicionálásának megindítását célzó szakmai megújítási program keretében azóta is azon dolgozik, hogyan lehetne az Üllői út méltatlan helyzetét megváltoztatni és Budapest egyik legfontosabb útját élhetőbbé, jobbá tenni. *Nem csak szakemberként ismert az a tény, hogy egy útszakasz, utcarész értéke megmutatkozik abban, hogy az milyen fizikai jellemzőkkel bír, milyen az állapota, megítélése, milyen típusú üzletek, szolgáltatások települnek oda, azoknak milyen a minősége a városlakók és a turisták szerint.*

A munka során körvonalazódni látszott, hogy az Üllői út XVIII. kerületi szakaszán a legfőbb probléma okozója a jellegtelen környezet és a nem jól strukturált közlekedési hálózat, amely igen csak megnehezíti mind az ott lakók és vállalkozók, mind az átutazók helyzetét. Ebből a szempontból a megoldás egy egyszerű közlekedéstechnikai feladatnak látszik, de ez ennél sokkal komplikáltabb, hiszen nem csupán ez a megoldásra váró munka, még ha elsősre ez is dominál a leginkább. A vállalkozók, szakemberek és a lakosság által megálmodott kép egy „újra-élesztett” Üllői útról szól. Ahol könnyű közlekedni (autósan, tömegközlekedésen, biciklisen, gyalogosan), sokszínű szolgáltatásokkal övezett, valamint fasorokkal és zöld parkokkal szegélyezett.

Az alapvető problémák megoldása nem lehetséges pusztán építészeti beavatkozásokkal, hiszen nem az épületek állaga/jellege fogja jelenteni itt a jövőbeni fejlesztések

első lépéseit. Ami viszont fontos az adott térségben, az Üllői út mentén, hogy kijelölésre kerüljenek olyan „jellegpontok”, ahol építészeti megoldásokkal lehetne sokkal karakteresebbé tenni a külső kerületeket, tehát nem csupán a XVIII. kerületet. Építészeti feladatként értelmezhető még az Üllői út menti „térfalak” megújítása is, ami az úton közlekedő autósoknak, bicikliseknek, gyalogosoknak új esztétikai élményként szolgál, és a komfortérzetük javulását eredményezi.

A munka során megfogalmazásra kerültek:

- Az Üllői út külvárosban betöltött szerepének **újrapozicionálása.**
- Az autós, a gyalogos és a kerékpáros zóna „**élhetőbb**” kialakítása.
- Az Üllői út menti és a hozzá kapcsolódó utcák kiskereskedelmi, szolgáltató és vendéglátó funkcióinak minőségi megújítása, **funkcióváltások** a megfelelő helyeken.
- Elmondható, hogy az Üllői út forgalma segíti a helyi vállalkozások fenntarthatóságát. A gépkocsiforgalom és a vállalkozások **összehangolásával, az Üllői út újra strukturálásával** elérhető lenne, hogy a kiskereskedelmi egységek látogatottsága növekedjen, az autósok pedig könnyen meg tudják közelíteni az általuk elérni kívánt üzleteket.
- Alternatív **parkolóhelyek** létrehozása
- A **helyi identitás** feltárásával és a kereskedelem, ipar hagyományaira alapozottan definiálhatóak a szükségletek.
- Az Üllői út mentén meglévő **fasorok** védelmet élveznek, így azoknak a fenntartására, bővítésére, valamint a hozzájuk kapcsolódó igényes zöldfelületek kialakítására nagyobb hangsúlyt kellene fektetni.
- **Intim tér-részek** kialakítása, zöldbe övezett részekkel, funkció és identitás megtalálása mellett.
- Kereskedelmi egységek **esztétikus megújítása**, igényes arculat kialakítása.
- **Jellegpontok** (magas, feltűnő, esztétikus, funkcionális) létrehozása az Üllői út mentén.
- **Információs táblák** elhelyezése.
- Az épületek környezet-kulturális felújítása, **homlokzatainak** megújítása, esztétikus arculat kialakítása.

- Az Üllői út mentén **zöldfelületek** kialakítása, pihenőhelyekkel.
- **Utcabútorok** kihelyezése a védett szakaszoknál, és kiülős teraszok kialakítása, a mellékutcák vonalán.

Az Üllői út újrapozicionálására vonatkozóan a Budapest XVIII. kerület Főépítési irodája pályázatot is kiírt. A pályázat friss, kreatív, fiatalos ötleteket tartalmazott. A pályázat által egy újfajta rálátást kapott az üllői úti konfliktusokat feloldó megoldásokra és a jövőbeni fejlesztési irányokra. A tervek mindegyike tartalmazott kreatív, előremutató megoldásokat, megvalósítandó gondolatokat, és az üllői úti szakasz monotonitásának feloldására irányuló javaslatokat, e célra kijelölendő „minta” csomópontokat. A tervek túlnyomó része nem javasolt nagyobb térbeli beavatkozást, inkább arcultai, tájékozódást segítő megoldásokkal kívánta az Üllői út mentén meglévő magas vizuális szennyeződést csökkenteni. Ennek megfelelően a pályázók jellegpontokat jelöltek ki és karakterizáló elemeket terveztek. Fontos rendező elv volt a fásítás, a zöldsávok létrehozása a kertvárosias lakórészek mentén. Amely tervek viszont beavatkozási javaslatra tettek javaslatot, azok elsődlegesen a közlekedési aspektusra vonatkoztak. Itt felmerült, mind a (gyorsabb) gépjárműforgalom földfelszín alá süllyesztésének gondolata, mind a villamospálya középvonalba való helyezése, zöldítése. A helyi közlekedés részben parkolósáv mellett, részben zöldsáv mellett lüktetne végig az Üllői út ezen szakaszán. Hangsúlyt kapott a P+R parkolók kijelölése, illetve mélygarázsok létesítése, melyeket a földfelszínen zöldítenének, parkká alakítanak.

A megfogalmazásra kerülő célok és elhatározások elérése érdekében először konszolidálni szükséges a látványelemeket, úgy, hogy egy következő lépésben már a városiasodás kérdésköre megoldásra kerülhessen.

Az Üllői út mentén kijelölésre került helyszínek, jellegpontok fejlesztése egy-

ben a helyi identitásfejlesztést és minőségjavítást is magukban hordozzák. Egy ilyen jellegű projekt megindítása a kerület startpozíciójába kerülését nagyban segíti.

A revitalizációs munka magában rejti azon szakmai megalapozás lehetőségét, amely a kerületi szabályozási terv felülvizsgálatának háttéréül is tud szolgálni. Az így társadalmasított, javaslati szinten kidolgozásra kerülő alternatívák már jól illeszthetőek, beemelhetőek a tervezett szabályozási terv megalapozó munkarészeibe, mint közlekedési, mind pedig városfejlesztési aspektusok mentén. Ezáltal megelőzve a tervezési munkát, hagyva időt a szereplőkkel való együttgondolkodásra, megteremthető, kialakítható egy konszenzuson alapuló terv, az Üllői utat érintően.

A szabályozási terv módosításához a kellő háttér és szakmai tartalom mellett egy széles körű, társadalmasított és az érintett szereplők konszenzusán alapuló tervet kaphatunk kézhez.

SÚRÚSÓDÉSI PONTOK

Szükséges további lépések és megállapodások:

Szervezeti és finanszírozási háttér megteremtése
Programalkotás, tervezés

Konklúzióként

A jellegpontok kijelölésével és funkcióinak meghatározásával, valamint a fizikai tervezési javaslatok figyelembevételével lehetőség kínálkozik az Üllői út kerületi szakaszára vonatkozó program és megvalósítás megindítására, az alábbiakra figyelemmel:

- a világos, jól átlátható program mentén lehetővé válik egy menedzselő szervezet (Üllői Út Fejlesztő Ügynökség) létrehozása, mely által a piaci szereplők mozgósítása, a közös cél érdekében való források mobilizálása megtörténhet
- A Széchenyi terv tartalmaz olyan forrásteremtő lehetőségeket, amelyek egyes akcióterületek, vagy jól definiált programok esetében megteremtik az infrastruktúra-regenerálás indító feltételeit.
- A Belváros jelenlegi helyzete kiköveteli magának az Üllői úttal való foglalkozást és egyfajta kerületek közötti közös gondolkodást, hiszen a belváros tehermentesítése az infrastruktúrában meglévő hiányosságok és problémák megoldására készíti környezetét.

Jáki Monika, vezető tanácsadó – REevolúto Kft. és Juhász Kálmán, Budapest XVIII. ker., főépítész

AZ ÜLLŐI ÚT KIEMELT FOKUSZPONTJAI

Prágai Memorandum

A Cseh Építész Kamara szervezésében 2011. április 16-án Prágában a „Visegrádi Négyek” országai szakmai szervezeteinek képviselői az alábbi Memorandumot írták alá:

A CSEH ÉPÍTÉSZ KAMARA,
A MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE,
A LENGYEL ÉPÍTÉSZ KAMARA,
A LENGYEL ÉPÍTÉSZEK SZÖVETSÉGE,
A SZLOVÁK ÉPÍTÉSZ KAMARA.

A Cseh Építészakamara 18. éves közgyűlése alkalmából, az épített környezet minőségének ápolása iránt érzett elkötelezettségük és az építész szakma támogatása érdekében közzéteszi közös

MEMORANDUMÁT A MEGVALÓSULT ÉPÍTÉSZETI ALKOTÁSOK NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGSZERVEZÉSÉRŐL.

Bevezetés

A nagyobb, országos és nemzetközi építészeti beruházások bemutatása jótékony hatással lehet az építészet színvonalának emelésére és az építész szakma társadalmi jelentőségére. Egy átfogó nemzetközi összehasonlítás ösztönző hatással lehet az egyes országok és régiók kulturális eseményeire is. A példaadó várostervezés vagy építészeti megoldások nemzetközi szintű, kiállításon való megjelenítése népszerűsíti az építészeti munkáját a nagyközönség körében. A tervezett kiállítás az építészetet mint a minőségi élethez szükséges kulturált környezet megteremtőit mutatja be. Kreatív tevékenységük során szükségük van alkotásaik nemzetközi összehasonlítására és visszajelzésre munkájukkal kapcsolatban. A nagyközönség fel kell, hogy ismerje az építészeti munkájának jelentőségét, nemcsak a saját házaik építése kap-

csán, hanem elsősorban azok hatásában a közterületekre és a táj képére. A nagyközönség igényt tart az építészeti alkotások ezen kiállítás formájában történő nemzetközi összehasonlítására.

ALAPMÉGÁLLAPODÁS A NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS SZERVEZÉSÉRŐL

A kiállítás

A kiállítást évente rendezik meg.

A nemzetközi kiállítás elnevezése

A nemzetközi pályázati kiírások megszervezhetőek a már létező kiállítások részeként. A nemzeti fordulók neve nem szabályozott. A nemzetközi forduló neve a résztvevő felek megegyezésének tárgya lesz.

Logo és egységes vizuális megjelenítés

A pályázatok kiállításának logója és egységes vizuális megjelenése nemzetközi grafikai pályázat tárgya lesz.

A kiállítás nemzeti fordulói

A kiállítást a résztvevő országokban egymástól függetlenül nemzeti fordulókat rendeznek. A benevezett építészeti alkotások értékelése nem kategóriákban történik. A nemzeti fordulók viszonya a nemzetközi bemutatkozáshoz az alábbi:

1. max. 20 kiválasztott megépült projektet mutathat be minden ország a nemzetközi vándorkiállításon,
2. max. 6 megépült projektet jelöl a fent említettek közül a díjra, pl. egy nemzetközi zsűri. A pályamunkákat egy nemzetközi gálaest keretében mutatják be, minden egyes résztvevő ország képviselőjének jelenlétével.

Nemzetközi vándorkiállítás

A nemzetközi vándorkiállítás fizikai formában tablón, esetleg modelleként, elektronikus formában pedig web prezentációként valósul meg. A kiállítás minden résztvevő országban négy hétig lesz látható. A nemzeti szervezők felelősek azért, hogy médiatámogatást, valamint méltó helyszínt találjanak az esemény számára. A kiállításhoz nemzetközi katalógus készül.

Nemzetközi gálaest

Mindig a vándorkiállítás utolsó helyszínén, annak záróeseményeként rendezik a nemzetközi gálaestet. Programjának alapja minden ország díjazott projektjeinek bemutatása. Ezeket inter alia mutatják be rövidfilm formájában, amelyeket a média előre népszerűsít. A bemutatott építészeti alkotásokra szavazhatnak a nézők a hivatalos gálaest során, amit a résztvevő országokba egyenesen közvetíteni is lehetne. A nyilvános szavazás után nemzetközi nézői díjat is osztanak a gála ideje alatt. A gálaestet minden évben más-más országban rendezik majd.

Az elkészült anyagok egyéb felhasználása

A kiállítás vagy annak egy része a gálaest után felhasználható lenne más installációkban, a nemzetközi kiállítástól eltérő összefüggésben.

Ütemezés

2011. szeptembertől decemberig – Nemzetközi grafikai pályázat a logo és a kiállítás egyedi arculatának megtervezésére

2012. Nemzeti fordulók 2011/2012-re (jelentkezési határidő: 2012. június)

2012. november: Nemzeti gálaestek

2013. január–május: Nemzetközi gálaest

Az aláírók vállalják, hogy közös erőfeszítéssel megteremtik a fent említett kiállítás előkészítésének és megrendezésének feltételeit, és biztosítják bemutatását saját országukban.

Aláírók

Juraj Sujan, a Szlovák Építész Kamara elnöke,
Tomasz Tomaszewski, a Lengyel Építész Kamara elnöke,
Jerzy Grochulski, a Lengyel Építészek Szövetségének elnöke,

Mikó László, a Magyar Építőművészek Szövetségének al-
elnöke,

Jan Vrana, a Cseh Építészkamara elnöke.

Az esemény kapcsán találkoztam Jan Stempel hazánkban végzett építész kollégával, aki megmutatta a Közgűlés színhelyéül szolgáló új építészkar-i épületet és a szomszédos új Egyetemi könyvtárat. Mindkét épület, akárcsak a többi általa látogatásra javasolt kortárs cseh épület, mély benyomást tett rám. Ezúton is köszönöm Neki az idegenvezetést.

Mikó László építész

A Sagrada Família templom építésének története

Március 22. Iparművészeti Múzeum

A barcelonai Sagrada Família templom építésének hosszú, megfeszített kalandos történetét mutatta be a kezdetektől egészen napjainkig Fina Parés, a Sagrada Família templom múzeumának igazgatója, és Leia Vinaica, a Sagrada Família templom archívumának igazgatója, sőt az előadás végén kitértek a jövőre is. Antoni Gaudí katalán építész személyét és életművét Magyarországon elsősorban Makovecz Imrénének köszönhetően különös figyelem kíséri, így nem volt meglepő az előadáson megjelenő érdeklődők nagy száma.

A látványos vetített képekkel segített bemutató részletesen kitért a tervezés elindulásának történetére, a más által elkezdett alapok folytatására, a mindenki által ismert statikai kísérletekre, az impozáns grafikákra. Elhangzott, hogy a technika fejlődésének következtében az építés az elmúlt 20 évben felgyorsult, számítógépes modellezéssel sikerült a nem mindennapi szerkezetet előállítani, Gaudí eredeti bravúros statikai kísérleteit igazolni, illetve megvalósítani, így például a főhajót befejezni. A computer által támogatott munka nagyban hozzájárult ahhoz, hogy mára pontos három dimenziós képünk van Gaudí víziójáról, így látható, hogy a két főkapu feletti négyes tornyok egyike, illetve a központi középső torony csak, ami hiányzik. Bár a teljes befejezés még messze van, mára egy céldátummal, 2026-tal rendelkeznek az építők, így Gaudí halálának 100. évfordulójára életének főművét a tervek szerint befejezik, és evvel a XX. század egyik legnagyobb grandiózus vállalkozása érhet véget. Az építkezés így nem áll meg, bár a templomot tavaly novemberben XIV. Benedek pápa felszentelte. A katedrális egészen különleges, hiszen nem csak szerkezetében, formálásában és méreteiben hozott újat az építészet tör-

ténetében, méltán elismerést kiváltó lenyűgöző heroikus küzdelme emberi kitartásnak és szellemnek.

Az előadáshoz nem mindennapi kiállítás is kapcsolódott a Nemzeti Múzeum kerítésén „A Szecesszió Európai Nagymesterei” címmel, amelynek keretében egy hónapig volt látható az a fotókiállítás, amely Antoni Gaudí, Victor Horta és Lechner Ödön legjelentősebb épületeit mutatta be a járókelők számára. A tablóról egyértelműen látszik, hogy bár földrajzilag Európa különböző pontjain jöttek létre, stilsztikailag és nyelvileg mégis teljesen egységes az, amit szecesszionak, másol art nouveau-nak nevezünk. A legfontosabb üzenete a kiállításnak a XXI. század hazai alkotóinak mégis az, hogy a magyar építészet mindig is a kontinentális kultúra része volt, pontosan olyan minőségben hozott létre értékeket, mint az úgynevezett nyugati gazdag országok, állandó és folyamatos anyagi hátrányunk ellenére is.

I. Építész Jótékonysági Bál

Az ötlet

A Budapesti Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem Építészmérnöki Karának Hallgatói Képviselete már évek óta gondolkodott egy olyan rendezvény megszervezéséről, ahol az építész hallgatók az iskola falain kívül más környezetben találkozhatnak, szórakozhatnak oktatókkal és szakmát gyakorló építészekkel.

Ezzel párhuzamosan tudomásunkra jutott, hogy a „szakmában” évek óta hagyománya volt egy országos építész bál megrendezésének, melyre sajnos, már rég került sor. Főleg ezen gondolatok miatt született meg az ötlet, hogy idén tavasszal rendezzünk egy bált.

A kezdeményezés

A kolontári katasztrófa után a karon már születtek kezdeményezések, gondolatok azzal kapcsolatban, hogyan tudnánk segíteni. Például tervezés szintjén az őszi félévben a Komplex tervezés című tárgyban feladatot kellett megoldani ezzel kapcsolatban, amiből aztán egy kiállítás és egy kiadvány is született. E mellett az Építéskivitelezési Tanszék is összeállított egy remek koncepciót arra, hogyan lehetne hallgatókat bevonni szakmai gyakorlat keretein belül a kolontári tennivalókba, építkezésekbe.

A bál kapcsán a Hallgatói Képviselet felkereste a Magyar Építőművészek Szövetségét, hiszen már több program kapcsán működünk együtt. A MÉSZ felajánlotta a színházat a bál megrendezésének helyszínéül, és a közös gondolkodás során merült fel, hogy a bál célja lehetne valamilyen hasznos, jótékonysági projekt támogatása.

Így a kari kezdeményezésekkel összehangolva, a lehetőségeket felmérve, egyeztetünk a kolontári polgármesterrel arról, hogyan tudnánk hasznosan részt venni a munkálatokban. A közös beszélgetések során egyre világosabb lett, hogy a közös cél elérését segítené egy hallgatói tervpályázat kihirdetése is, olyan területek rendezésére (esetleg kisebb építmény tervezésére), amelyek még újjáépítésre várnak Kolontáron. A megvalósíthatóság fontos szempont, mivel szeretnénk nyáron építészhallgatók bevonásával szakmai gyakorlat keretein belül megépíteni a nyertes tervet. Ebben a segítségét az Építéskivitelezési Tanszék szívesen felajánlotta, illetve a kar vezetése és a MÉSZ is mellé állt. A kolontári polgármesterrel egyeztetve több terület is megfelel elképzeléseinknek. Gondok merültek fel az iskola és óvoda körülötti területekkel. Itt sportlétesítményt is ki szeretnének alakítani. Egyébként problémás területek még: a művelődési ház tetőtere, a sportlétesítmény fiúöltözője, Kolontár ravatalozója és hamvasztója.

A bál

A MÉSZ színházában és az Építész Pincében megrendezésre került a kar I. Jótékonysági Építész Bálja, 2011. március 10-én csütörtökön. A kellemes hangulat, jazz zene és állófogadás mellett az estét színesebbé tette a borkóstoló, amelyhez a felajánlásokat építész borászok és irodák tették. Ezúton is szeretnénk megköszönni a Zoboki-Demeter

és Társai Építészirodának, a Mérték stúdióknak, Sárközy Csaba építésznek (Archiplan studio), Kálmán Ernőnek, a MÉSZ elnökének, és Bálint Imre építésznek.

A vendégek már a belépő megvásárlásával hozzájárultak a projekthez. Az összegyűlt összeg nem fedezi teljesen a szakmai gyakorlat költségeit (anyagköltségek, hallgatók elszállásolása stb.), de már egy jó induló alap, amelyhez, reméljük, könnyebb lesz előteremteni a hiányzó részt.

A bálról kapott visszajelzések is megerősítettek minket abban, hogy hagyományszerűen minden évben rendezzük meg ezt az estét, valamilyen hasonló project javára. Hiszen azontúl, hogy segíteni tudunk ezekkel az összegekkel olyan helyen ahol hiány van, szakmai oldalról is sokat tehetünk hozzá.

Összegzés

A hallgatói tervpályázaton, melyet a Karunk, a Hallgatói Képviselet és a MÉSZ bonyolít le, elsősorban az óvoda és iskola körülötti részt szeretnénk rendezni az igényeknek megfelelően. Ebből adódóan pályázat első díjazottját fogjuk megvalósítani.

Az Építéskivitelezési Tanszék felvállalta a szakmai gyakorlatként való lebonyolítást az építés ideje alatt.

A felajánlott összeget teljes mértékben erre a projektre fordítjuk rá; a hallgatók szakmai gyakorlattal járó minimális költségeire, anyagköltségre. A hiányzó részt szponzorokkal, egyéb felajánlásokkal szeretnénk fedezni.

Reményeink szerint újra vendégül láthatjuk majd a bál résztvevőit jövőre egy olyan esten, ahol már a megvalósított projektet mutatjuk be!

Nagyon köszönjük mindenkinek, aki részt vesz a bálon, és minden kedves felajánlóknak, aki hozzájárul a projekthez!

Dávida Eszter Közéleti felelős
Budapesti Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem
Építészmérnöki Kar Hallgatói Képviselet

MÉSZ Könyvtár

Nyitva tartás: hétfőn és pénteken 10–12 óráig,
kedden és csütörtökön 14–16 óráig.

Új könyvek:

- Albert Homonnai Márton: Épített örökség és modernizáció – a szerző ajándéka;
- Bodnár Zsolt: Az építési beruházás folyamata. Építési közbeszerzés – a Complex Kiadó jogi és üzleti tartalomszolgáltató Kft. ajándéka;
- Déry Attila: Építészeti szakkifejezések szótára. Az építészet régi és új szavai,
- Ozsváth Gábor Dániel: Patakalmok a Kárpát-medence keleti felében,
- Széll László: Magasépítéstan 1–2. kötet – a három kiadvány a TERC Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. ajándéka;
- Hornicsek László: Életmű – a szerző ajándéka;
- Rosta Gábor: A városi tanya. Szemléletváltás a világ idején – a szerző ajándéka;
- Hungarian Architecture Today – A Londoni Magyar Kulturális Központ ajándéka ajándéka.

Köszönet az ajándékozóknak!

**Szeretettel várjuk régi és új
könyvtárlátogatóinkat a fenti időpontokban.**

Az Országos Főépítési Kollégium felhívása a Főépítési Életmű Díj és Az Év Főépítésze Díj adományozásáról

Nagykanizsa megyei jogú város és az Országos Főépítési Kollégium 2000-ben megalapította AZ ÉV FŐÉPÍTÉSZE DÍJ -at, elismerve ezzel a főépítési tevékenységet, az önkormányzati, állami (területi) főépítések munkáját.

A Díj első alkalommal a Nagykanizsán 2000 augusztusában megrendezett V. Országos Főépítési Konferencián került átadásra, majd a következő konferenciákon minden évben.

A Díj odaítélésére írásbeli javaslat alapján kerül sor. Javaslatot bármely főépítész, önkormányzati és hivatali vezető, vagy bármely szakmai és önkormányzati szervezet, illetve szövetség tehet. A Díjra olyan személy nem javasolható, aki az Alapító Okirat szerint részt vesz a Díj odaítélésének véleményezésében. A javaslatok benyújtási határideje a Balatonfüreden 2011. augusztus 24–26.

között megrendezésre kerülő XVI. Országos Főépítési Konferencia időpontját figyelembe véve június 17.

Amennyiben a FŐÉPÍTÉSZE ÉLETMŰ DÍJ és AZ ÉV FŐÉPÍTÉSZE DÍJ adományozására javaslatot kíván tenni, kérem, hogy személyre szóló javaslatát szöveges indoklással 2011. június 17-ig juttassa el az Országos Főépítési Kollégium Titkárságára e-mailben vagy postai úton (e-mail cím: alapitvanyi.titkarsag@gmail.com, postacím: 1364 Budapest, Pf.: 252.).

A Díj alapító okirata és „Főépítési Életmű Díj”-ban és „Az Év Főépítésze Díj”-ban részesültek névsora a www.foepiteszek.hu weboldalon a Főépítési díj menüpont alatt megtalálható.

Philipp Frigyes

az Országos Főépítési Kollégium elnöke

XVI. Országos Főépítész Konferencia

2011. augusztus 24–26., Balatonfüred, Anna Grand Szálló

A konferencia címe: **VENDÉGVÁRÓ VÍZPARTJAINK**

Az emberiség minden eszközzel igyekszik helyet készíteni civilizációjára számára. A vizek (tengerek, folyók, tavak) az ősidőktől meghatározták a kultúrák életét, az éltető víz a termékenység, a folytonosság és a folytonos változás jelképévé vált. Régen vízparti településeink (kikötővárosok, hajókapu városok, révátkelő városok, hídvárosok, fürdővárosok, halászfalvak, stb.) harmóniában éltek környezetükkel. A ma embere mintha elfelejtette volna ősei tudását. Az élőhelyeket és a kultúrtájukat pusztítva Földünk mára egyre csak terjeszkedő termelő

telepekké és egyre csak növekvő, emberekkel zsúfolt településekké alakult át. Kevés az a hely, ahol még egyensúlyban van az ember és természet. Vízparti településeinket mindennél érzékenyebben érinti mindez. A jövő nagy kihívásai elé éppen ők néznek: sikerül-e egészséges, biztonságos, zavartalan, esztétikus, harmonikus és kedvező, azaz összességében emberhez méltó környezetet biztosítani az ott lakóknak és az odalátogatóknak egyaránt.

Jelentkezési lap, részletes információk:

www.balatonfured.hu, www.foepiteszek.hu

Vargha Mihály
munkásságát, példás felelősségérzetét, moralitását kívánja bemutatni egy megjelenés előtt álló, kb. 300 oldalas könyv. A kötet gerincét a szerző kritikái adják, és eddig kiadatlan rajzai, fotói színesítik. A megjelenéshez támogatást kérünk, hogy a szerző gondolkodásmódja, megbízható ízlése elterjedjen, minél többekhez eljusson.

Tervezett megjelenés: 2011. ősz

Támogatásukat köszönettel várjuk a könyv számlaszámaira:
Bánki Vera 11773133-00399537
IBAN (devizaszámla): HU59 1177 5135 2135 0881

Két építész képzőművészeti kiállítása a miskolci könyvtárban

A miskolci József Attila Könyvtárban nyílt meg kedden délután Garamszegi Ilona építész-mérnök, belsőépítész, festőművész »Színek, formák, kompozíciók« és Tasi Gyula építész, festő »A 324-es« című kiállítása.

Helsinki South Harbour – open international ideas competition

– Helsinki Calls for Ideas!

The City of Helsinki is organizing an open international ideas competition for the South Harbour area in the heart of Helsinki. The competition is a part of the World Design Capital Helsinki 2012 programme.

We would appreciate it if you could distribute the following information to your contacts and to the public:

- The competition has begun on 2 May 2011 and it closes on 30 September 2011.
- The competition programme and all additional information can be downloaded from the competition website: www.southharbour.fi

- South Harbour is Helsinki's most valuable waterfront area. Due to its central location, cultural values, and the passenger port, it constitutes an essential part of Helsinki's identity.
- The purpose of the competition is to provide a comprehensive analysis of the alternatives and possibilities for this unique planning area.
- The competition is open to everyone and ideally the design groups should have a varied composition of experts and planners in different fields.
- The competition programme has been inspected by the competitions council of the Finnish Association of Architects (SAFA)

Pályázati felhívás: város-kapcsolás – project space-k 2011-ben

Javasolj új megoldásokat Kolozsvár / RO, Kaiserslautern / DE és Párizs - Saint-Denis / FR városi tereinek problémáira! A Project Space-k célja, hogy fenntartható és szociálisan érzékeny új fejlesztési stratégiákat vázoljon fel. Továbbá, a helyszínen megrendezett műhelymunka, előadások és nyílt párbeszéd eszközeivel, új nemzetközi – a társszakmákat is bevonó – együttműködések indíson el. Válassz egy várost, és küldd be az ötleted egyetlen kifejező kép (szabadon választott technikájú rajz – vagy rövidfilm, Kolozsvár esetében) és egy rövid leírás (max. 2000 karakter) formájában a competition@wonderland.cx címre. A wonderland elnökségi tagjaiból és a helyi

partnerek képviselőiből álló zsűri fogja helyszínenként, a legjobb ötlet alapján, a Project Space-ben résztvevő három csapatot kiválasztani. A nyertesek utazási támogatásban részesülnek. Részletes információk és jelentkezés: www.wonderland.cx

A pályázatra az ötletek beküldési határideje: 2011. június 26.

Magyarországi kapcsolat: Zimborás Gábor, zimboras@niteo.hu, +36 1 222 6791

Erdély / kolozsvári kapcsolat: Pásztor István, office@area3.ro, AREA3 egyesület, str. Aurel Suciú 20/10, 400440 Cluj-Napoca, Transilvania, Romania, www.area3.ro, +40 730 603830

KÖZLEMÉNYEK

Tájékoztatom a Tisztelt Kollégákat, hogy a **dabasi szakorvosi rendelőintézet** tervezésével kapcsolatban a megbízó önkormányzat részéről ki nem fizetett teljesítésekkel rendelkezem.

Kérem, hogy a fenti létesítménnyel kapcsolatban a MÉK Etikai Szabályzata értelmében semminemű tervezői feladatot ne vállaljanak.

Dittler Ferenc építész vezető tervező
É/1 01-0828/12

Tájékoztatom a tisztelt kollégákat, hogy **Abony Város Önkormányzatának** megbízásából, irodánk a Triskell Építettervező Kft. elkészítette az **új városi Könyvtár – Művelődési ház – Zeneiskola** (Abony, Kálvin u. 1. Hrsz: 3310) vázlatterveit, engedélyezési terveit. Szakmai segítséget nyújtottunk a város pályázatának elkészítéséhez (KMOP-2009-5.2.1/B). A szerzői jogainkról nem mondtunk le. Az önkormányzat szándéka szerint a fentiek ellenére a kiviteli tervek készítésére nyílt közbeszerzési eljárást óhajt kiírni. Tekintettel a szerzői jogok védelmére és a MÉK Etikai Szabályzatában foglaltakra, kérjük a tisztelt kollégákat, hogy a tervezési közbeszerzésen ne induljanak.

Horváth Zoltán ügyvezető, építész vezető tervező
Triskell Építettervező Kft.
1034 Budapest, Kecse utca 25.

Értesítjük a Tisztelt Kollégákat, hogy **Bátor községben kialakításra kerülő Idősek Otthona** tervezésével kapcsolatban lezártan tervezési szerződésünk van. Az engedélyezési tervek, kiviteli tervek, majd a szükséges módosított engedélyezési tervek elkészítettük, a terv megkapta az Önkormányzattól az építési engedélyeket, a kivitelezés elkezdődött, de a tervezők hatáskörébe nem tartozó okok miatt a kivitelezés leállt.

Az elvégzett tervezési munka tervezési díjának egy jelentős része nem lett kifizetve, amit Építetők – Megbízó egy részletes írásos megállapodásban elismert. Jelezte, hogy mielőtt rendeződnek a tárgy szerinti projekt körüli problémák és folytatni szándékoznak a kivitelezést, akkor kifizetésre kerül részünkre az elmaradt tervezési díj.

A fentiek alapján kérjük a Tisztelt Kollégákat, hogy a fenti ügy lezárásáig – a Magyar Építész Kamara Etikai Fegyelmi Szabályzatának vonatkozó előírásai értelmében – az érintett projekttel kapcsolatban tartózkodjanak újabb ajánlattételtől, megbízás és tervezési munka elvállalásától. Jogszértés esetén a szükséges jogi eljárásokat meg fogjuk indítani.

Tisztelettel:

Kolba Mihály építész, vezető tervező É-1 01-1319/12
Kolba és Társai Építéstudió Kft.
1051 Budapest, Nádor u. 19., 1056 Budapest, Váci u. 84.
www.kolba.hu

LINDAB A MODERN CSARNOKÉPÍTÉS KLASSZIKUSA

több, mint acél

A nagy fesztávolságok építészeti áthidalása majd két évezrede foglalkoztatja az emberiséget. A féltve őrzött műemlékeinket megalkotó mérnöki bravúr mára a könnyűszerkezetes technológiában tárgyiasulva, általánosan hozzáférhetővé vált. A termelés, a kereskedelem, a logisztika különböző területein az acélcsarnokok szinte megkerülhetetlenek. Különösen azok a Lindab csarnokrendszerek, amelyek egyediségük, tartósságuk és a különleges műszaki megoldásaik okán egyre népszerűbbek.

Több, mint acél

A Lindab 1992 óta rendelkezik gyártói kapacitással Magyarországon. A világhírű márkanévben a hozzáadott érték azonban nem csupán acéltermékek kiváló minőségében, az innovációban, hanem a beépítésüket segítő, többretű szolgáltatásban is megtestesül. A gyártó a tervezés és a kivitelezés folyamatát a termékeihez kapcsolódó, teljes körű adatszolgáltatással, műszaki segédletekkel, szoftverekkel, alkalmazástechnikai útmutatókkal támogatja. Ennek egyik legújabb bizonyítéka a 2011. áprilisától elérhető Lindab termékkönyvtár, amely az ArchiCAD programot használó tervezők számára jelent hasznos eszközt. A hazai építészek által használt építész CAD programok között legkedveltebb ArchiCAD-hez készültek el a teljes termékskálát magába foglaló Lindab CAD termékkönyvtárak, amelyek elérhetőek a www.lindab.hu honlapon működtetett Tervezői Portálon. A Tervezői Portál az említett CAD alkalmazás mellett valamennyi Lindab termék és rendszer műszaki anyagát, tervezési segédletét, beépítési és alkalmazástechnikai útmutatóját, továbbá termékminősítéseket és saját fejlesztésű Lindab szoftvereket is tartalmazza. Az utóbbi időben sokat változó, fejlődő épületszerkezeti-tűzvédelmi szakterületen rendelkezésre álló hasznos eredmények, szakmai anyagok külön menüpont alatt lettek összefoglalva.

Nincs két egyforma csarnok

A tervezést meghatározó, igen összetett feltételrendszerből adódik, hogy nincs két egyforma csarnok. A Lindab az előregyártottság igen magas fokát tudja nyújtani a megrendelőinek. Nem modulokban, nem típustervekben gondolkodik. A tartószerkezeteket, a tető- és falburkolatokat, valamint a kiegészítő elemeket illetően formákban, méretekben, funkcióban, teherbírásban és színekben olyan gazdag termékpalettát alakított ki, amely biztosítja, hogy az adott csarnoképület megfeleljen az egyedi elvárásoknak, és a sokrétű műszaki követelmény-rendszernek, továbbá a vízelvezetési, hő- és hangszigetelési, párazárás, légzárás, akusztikai, tűzvédelmi és teherbírási paramétereknek egyaránt.

A Lindab a szerkezeti elemeken túl - az oldalfalak borítására trapézlemez és falkazettás falburkolati elemeket gyárt, a tető fedéséhez pedig trapézlemez, cserepeslemez, korcolt síklemez és szendvicspaneles megoldásokat kínál.

A gyártó – bevonattól függően – akár több évtizedes garanciát vállal a termékeire, azok élettartama pedig a környezeti hatásoktól függően 50-100 év.

Termékazonosítás és megfelelőségi igazolás

Mivel az építőipari megvalósítás legtöbb esetben speciális, sokszereplős folyamat (tervezés, gyártás, értékesítés, szakkivitelezés, generál kivitelezés, lebonyolítás stb.), nagyon fontos, hogy az adott gyártmányok, termékek azonosítása és műszaki megfelelősége minden fázisban ellenőrizhető legyen. A termékek azonosítása az építési helyszínen nem mindig könnyű, ezzel sajnos a nehéz gazdasági helyzetben történnek is visszaélések. Ezek elkerülése érdekében a Lindab által gyártott termékek videojet-es jelöléssel vannak ellátva (terméktípus, profil, gyártási szám, gyártási idő stb.), illetve bizonyos elemekre (például ereszcsontra betorkoló csomópont) dombornyomással a „Lindab” márkanév is felkerül, megkönnyítve ezzel a Lindab termékek egyértelmű beazonosítását. Ugyanígy fontos kiemelni, hogy az említett tervezési segédletek, statikai táblázatok, műszaki engedélyek, megfelelőségi igazolások és egyéb gyártó specifikus dokumentációk kizárólag a Lindab által gyártott termékekre (anyagminőségek, profilgeometria) vonatkoznak. Más, „hasonló” termékek esetében ezen dokumentációk felhasználása, alkalmazása egyrészt igen komoly kockázatot rejt magában (pl. kisebb szakitószilárdságú alapanyag, kedvezőtlenebb profilgeometria), másrészt az alkalmazónak/tervezőnek/műszaki ellenőrnek büntetőjogi felelősségvállalását is érinti.

Lindab Kft.

www.lindab.hu

A Budai Várnegyed és a várlejtők fejlesztési koncepcióvázlata – kivonat

Az itt közzétett anyag az I. kerület, Budavári Önkormányzat megbízásából készült koncepcióvázlat. Nem elfogadott koncepció, viszont alkalmas arra, hogy ennek alapján lefolytatott szakmai-társadalmi vita után a végleges koncepciót ki lehessen alakítani. A közzététel célja a koncepcióvázlat megismertetése az építésztársadalom tagjaival. – Szerkesztőség

Bevezető – Gondolatok a Budai Várról

A Budai Vár a magyar nemzet szimbolikus helyszíne, identitásának szerves része.

A magyar államiság sorsdöntő eseményeinek színtere, nemzeti, kulturális, valamint polgári intézményeknek helyet adó terület. A Várhegy a magyar kultúra fellegvára, művészettörténeti, régészeti, építészeti szempontból az ország egyik legjelentősebb együttese, az egyetemes kultúra egyedi értéke, a Világörökség része.

A fejlesztések alapelveinek és a konkrét beavatkozások kidolgozásánál megkerülhetetlen az előzmények – a hagyomány – ismerete és a jelenlegi állapot vizsgálata.

A jelenlegi állapot vizsgálata és problémái

A Várhegyen a műemlék épületek összefüggő struktúrát alkotnak, lefedve a falakon belüli területet, őrizve a középkori városszövetet.

A korszakonkénti beépítések kronológiájából és vizsgálatából fontos fejlesztési következtetések származnak. A jelenlegi beépítést meghatározó korszak az 1945 előtti állapot. A háborús pusztulás a Polgár város területén jelentős, a Palota-negyed területén szinte teljes volt. A pusztítás hozadéka a középkori palota és erődítményrendszer felszínre kerülése.

A beépítetlen területek egy része bontások következménye, melyek a jövőbeni fejlesztések célterületei. Beépítésükkel az utcák és terek esztétikai térfal hiányosságai

megszüntethetők, hasznosításukkal a vári funkciók gazdagíthatók.

A meglévő épületállomány építészeti – esztétikai értékeinek vizsgálata szükséges, hogy a mai állapotról képet alkothassunk.

Jelentős épületek alulhasznosítottak (pl. a Karmelita kolostor, a régi Budai Városháza épülete).

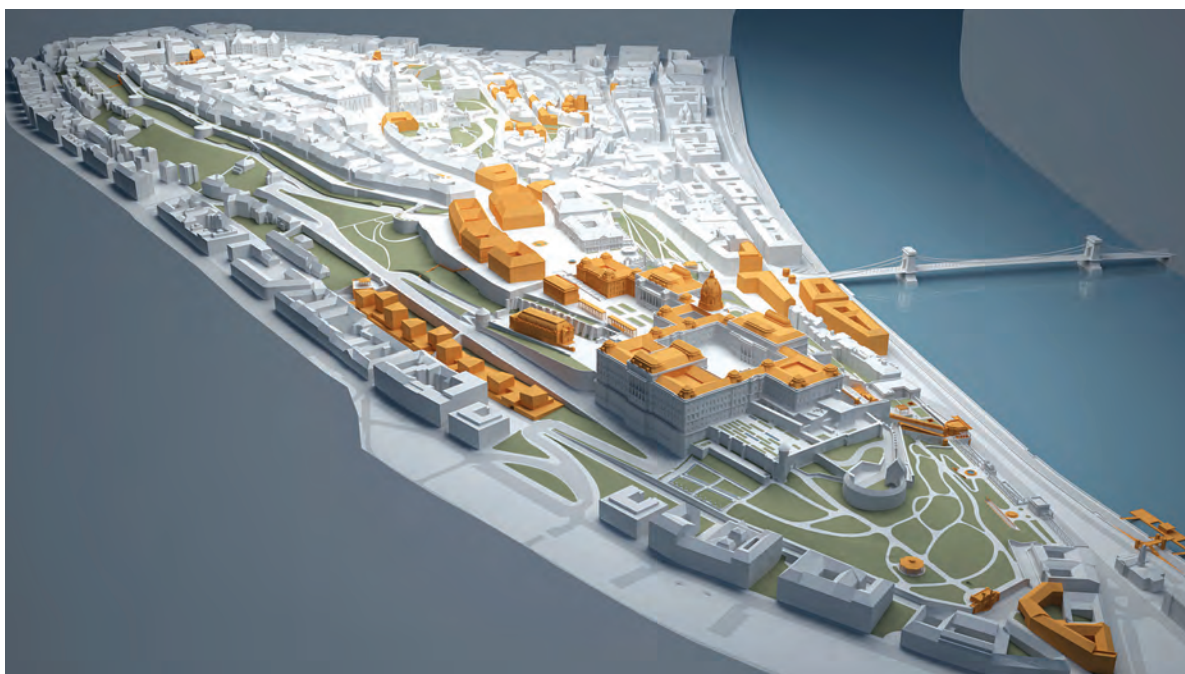
A volt Honvédelmi Főparancsnokság romja a Polgár város és a Palota-negyed érintkezési pontján áll, akadály a terület hagyományőrző kialakításának.

A Szent György tér a Budai Vár egyik legproblematicusabb pontja. Nyugati térfalának teljes hiánya, északi romkulisszája, délről a palotaszárny zártsága karakter nélküliséget hordoz. Északi és nyugati térfalainak visszaépítése, azok funkciói és a szimbolikus tér karakterológiáját meghatározó döntés az elkövetkező időszak egyik legizgalmasabb és egyben legfelelősségteljesebb feladata.

A Királyi Palota a nemzeti közgyűjteményeket befogadva kulturális negyedévé vált, a folyamatosan növekvő állomány elhelyezése nem megoldható a területen.

A Várnegyed jelenlegi építészeti problémái az 1945 előtti szerves egység megbomlásának a következményei. Az 1950-es években a középkori erődrendszer rekonstrukciója elvágta a legtöbb feljutási útvonalat.

A Várnegyed területén általában megoldatlan a közlekedés és a parkolás. Problémát jelent a közterületek parko-

A Budai Várnegyed és Várlejtők fejlesztési koncepcióvázlata – javasolt fejlesztések a Palota-negyed felől nézve

lóként való használata. Hiányoznak a személygépkocsi- és turistabusz-parkolók. Általános probléma a gyalogos kapcsolatok – liftek, lépcsők, mozgólépcsők – hiánya. Megoldatlan a védművek felújítása, a várfalak körbejárhatósága. Az idegenforgalmi célterületek és a közgyűjtemények koncentrátsága fokozott terhelést jelent elsősorban a Királyi Palotától a Szentháromság térig. Probléma a közterületek, a közműhálózatok, pincék-várbarlangok rossz állapota. Hiányoznak az ivókutak, és a nyilvános illemhelyek. Hiányos az információs rendszer, amely a feljutást és a tájékozódást segítené a Várnegyedben és környékén. Egy hely szellemi és épített hagyományainak ismerete, adottságainak és korlátainak feltárása szükséges ahhoz, hogy helyes következtetésekre jussunk és megfelelő fejlesztéseket javasoljunk.

A Várnegyed városfejlesztési, építészeti elvei

A Várnegyed és a Várlejtők fejlesztése megköveteli a nagy ívű stratégiai szemléletet. A városfejlesztési és építészeti koncepciónk kialakítását a Várhegy komplex történeti folyamatába illesztettük, összhangban az I. kerület integrált városfejlesztési stratégiájával – hagyomány és megújulás.

Városfejlesztési szemléletünkben meghatározó az érték-alapúság. Értékalapú városfejlesztés alatt a természeti és épített környezetben, a szellemi-kulturális, közösségi és gazdasági életben megjelenő értékeket mint erőforrásokat érvényesíteni kívánó, szemléletet értjük.

Az értékalapú városfejlesztés növeli a gazdálkodási mozgásteret, hozzájárul a beavatkozások anyagi hátterének megerősítéséhez. Szempont: a jövedelmek visszacsatolása, értékalapú ingatlangazdálkodás a további fejlesztések finanszírozhatósága érdekében.

A fejlesztési javaslatok tanulmánytervének célja a város-

rendezési, közlekedési, építészeti, régészeti szempontok integrálása, az urbanisztikai és közgazdasági értékszemlélettel. A fejlesztési koncepció kidolgozása során a Várnegyed egységes egésként kezeltük.

Koncepcionális alapkérdések

Mi a Budai Vár szerepe, funkciója, küldetése?

Szükség van-e olyan jelentőségű változtatásokra a Várnegyed funkcionális használatában, mint 1848, 1867, 1920, 1945, 1990 idején? Ha igen, akkor elkerülhetetlen a történelmi léptékben való tervezés.

Ha nem, akkor is hosszú távú döntéseket kell meghozni az elmúlt évtizedek megoldatlan ügyeinek felszámolására, egyben nyitva hagyva a lehetőséget a „történelmi” kérdések későbbi megoldása előtt.

Tervezői szempontok

Értékmegőrzés, -feltárás és -bemutató elsődlegessége.

Funkciórendszer kialakítása a területhasználatban.

Ütemezhetőség és finanszírozhatóság a megvalósításban.

A hagyományörző megújítás elvének alárendelt idegenforgalmi fejlesztés.

Egyeztetés, együttműködés, monitoring, visszacsatolás.

A funkciórendszer felépítése

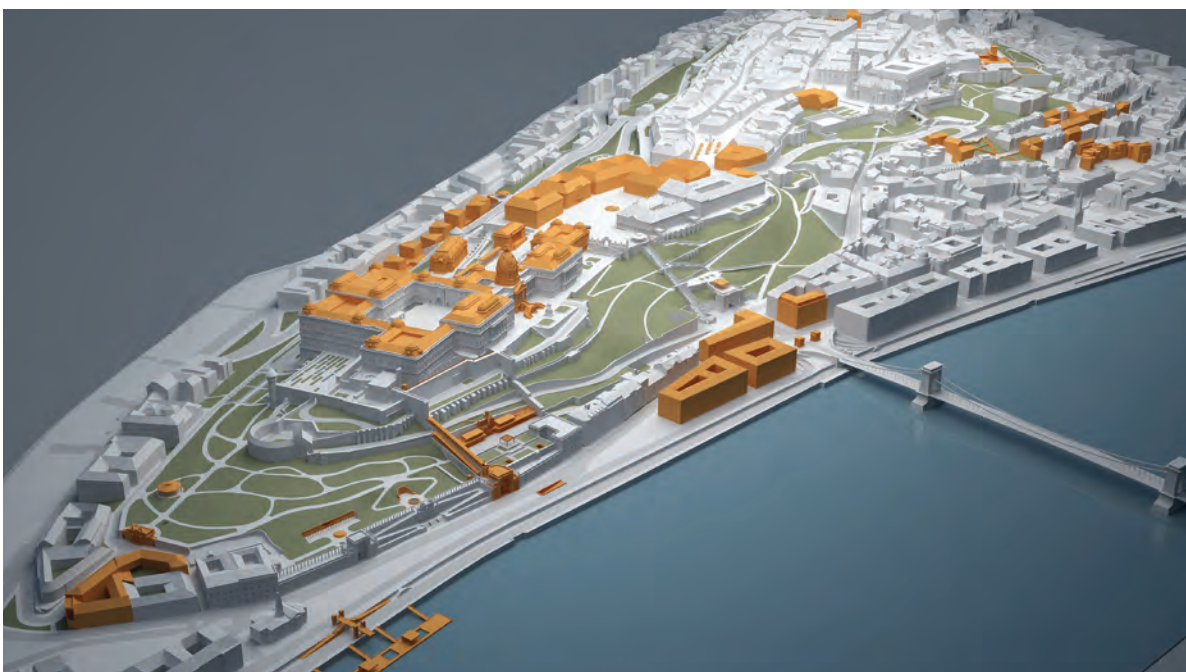
NEMZETI SZINT: identitástudat, „nemzeti szakralitás” színterei.

ÁLLAMISÁG: közjogi és nemzeti intézmények helyszínei.

„A VÁR”: Palota-negyed, polgárváros, várlejtők, Várkertbazar.

ÖNKORMÁNYZAT: közintézmények, közszolgáltatások helyszínei.

POLGÁRI SZINT: város lakó és -használó, közcélú funkciók helyei.

A Budai Várnegyed és Várlejtők fejlesztési koncepcióvázlata – javasolt fejlesztések a Várkert Bazar és a Duna felől nézve

MUNKAHELYEK: intézmények, szolgáltatások, gazdasági szervezetek.

TURIZMUS: műemléki, művészeti, szakrális, vendéglátási helyszínek.

A városfejlesztési koncepció alapképlete

Fő koncepcionális cél: „Élő” Vár elv érvényesítése, a Várnegyed és a várlejtők történelmi szerepének rehabilitációja, és egységes kezelése.

A hagyomány és megújulás jegyében, az „Élő” Vár elv a lakó, az üzleti, a kulturális, a közéleti, a közjogi és a vendéglátó funkciók kiegyensúlyozott együttesét és gazdagítását jelenti. A történelmi rehabilitáció nem a turisztikai ipar igényeire épít (például üdülés, szórakoztatás, skanzenjelleg, folklór), mert az önmagában is óriási vonzerőt képez. A rehabilitációnak azonban szerves része a lakók és látogatók teljes és igényes kiszolgálása.

A Palota-negyed tradicionálisan a nemzeti politikai intézmények és közgyűjtemények helyszíne. A Palota-negyed és a magyarság főtere: a Szent György tér. A teret övező ingatlanok: Királyi Palota, Sándor-palota, a Karmelita kolostor és a Várszínház épületegyüttese, a volt Teleki palota és Királyi Istállók telkei, a volt Honvédelmi Minisztérium és Honvéd Főparancsnokság romterülete.

A Polgárváros az ország első számú történelmi polgári városa. A Polgárváros történelmi főtere: a Szentháromság tér. A tér fő ingatlanai: az egykori városháza, a Mátyás-templom, a volt Pénzügyminisztérium épülete, az ún. jezsuita telek, a Hilton szálló és a Halászbástya. A téren futnak össze a Polgárváros legfontosabb utcái.

A Várnegyed egyedülálló adottsága, hogy a két Főteret a Várnegyed főutcája, a Tárnok utca köti össze a Dísz térrel együtt. A Tárnok utca klasszikus főutca, melyet isko-

la, üzletek, gyógyszertár, posta, rendőrség, vendéglátóhelyek, irodák, lakóházak szegélyeznek.

A főterek és a főutca köteléke alkotja azt az alapszerkezetet, amelyhez kapcsolódnak az egyes városrészek, zónák, utcák, intézmények hálózata.

Koncepcionális részcélok

- A megközelíthetőség javítása, parkolók építése, parkoló autók kivonása;
- körbejárhatóság a várfal mentén;
- a barlangrendszer hasznosítása;
- a polgári életmód, a közösségi élet, a lokálpatriotizmus fenntartása;
- intézmények létrehozása közterület- és ingatlangazdálkodási célból.

Stratégiai irányelvek a fő célok alapján

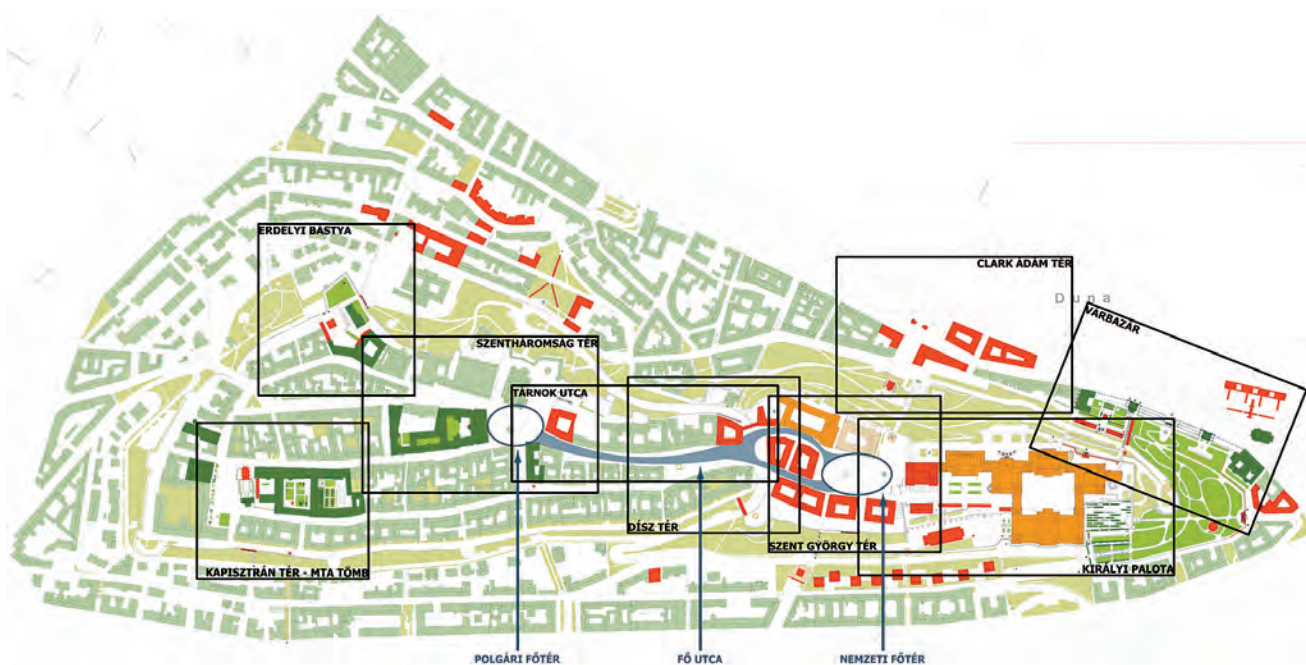
Célunk az értéknövelt, többrétegű örökség továbbadása. A Várnegyed kulturális értéke mellett, közigazgatási, vendéglátási funkciókat befogadó helyszín, egyúttal a polgári életmód színtere.

Ennek megfelelően a fejlesztés stratégiai irányelvei:

ÁLTALÁNOS: a történelmi összetettség megőrzése, a műemléki és kulturális értékek, hagyományok védelme, tovább éltetése;

KONKRÉT: az „élő Vár” felfogás érvényesítése, a Palota-negyed és a Polgárváros önálló karakterű, de összehangolt fejlesztési tervezése.

A fejlesztési javaslatok a vár kiemelt területeire koncentrálnak. A Polgárvárosban a Szentháromság tér polgári főter karakterének erősítése, az Erdélyi bástyán a terület történelmi hagyományához illő funkciók telepítése illetve a Kapisztrán tér revitalizációja a legmeghatározóbb.

Budai Vár és Várlejtők fejlesztési koncepcióvázlata – javasolt fejlesztési területek – áttekintő helyszínrajz

A Palota-negyedben pedig a Szent György tér karakterének kialakítása, a Királyi Palota részleges rekonstrukciója közjogi, kulturális és idegenforgalmi funkciók telepítése, a Várkert bazár teljes rekonstrukciója kulturális – szolgáltató funkciókkal.

A nagyobb épületegyütteseknél a multifunkcionális használat javasolt, ilyen, például a Szentháromság téri volt Pénzügyminisztérium épülete, és a Királyi Palota. Megvalósításuk egyik feltétele a jelenlegi közgyűjtemények megfelelő elhelyezése. A fejlesztések ütemezése, egyidejűsége figyelembe veszi az érintett intézmények elhelyezhetőségét, a folyamat finanszírozhatóságát, a terület környezetének működőképességét.

Fejlesztési javaslatok

Közlekedés

A Budai Vár és környéke közösségi közlekedési kapcsolatainak fejlesztései közül a gyorsvasúti hálózatra vonatkozó javaslatok (például a földalatti vasútvonal budai meghosszabbítása) távlati elképzelések, a villamoshálózati tervek előkészítése folyamatban van.

A dunai vízi közlekedés fejlesztése keretében a Várkertnél személyforgalmú kikötő létesítése szükséges.

A Vár környéki közúti fejlesztések csak hosszú távon várhatók. A Vár és Várlejtők közútjainak kialakításainál az átmenő forgalom korlátozása, a gyalogos forgalom elsőbbségének biztosítása érdekében a burkolatok vegyes használatú átépítése javasolt.

A parkolás tekintetében a várfalon belül a közterületi parkolás fokozatos csökkentését javasoljuk (I. ütemben a nagyobb forgalmú tereken), ezzel egyidejűleg a Vár környezetében térszín alatti garázsok építése szükséges. A turistabuszok forgalmát a Dísz tér közelében fel-

leszállóhelyek kialakításával, a buszok parkolását a Palota út–Dózsa György tér térségében garázsok építésével, illetve távolabb kell megoldani.

A gyalogos kapcsolatokat a legfontosabb forgalmi irányokból: Batthyány tér–Erdély bástya, Várkert, Szarvas tér, Dózsa György tér, Vérmező–Déli pályaudvar akadálymentes közlekedést biztosító mozgólépcsők, liftek építésével javasoljuk fejleszteni.

Városfejlesztési, építészeti javaslatok

Városfejlesztési és építészeti javaslatunk a helyi adottságokból, sajátosságokból indul ki. Célunk a Várnegyed revitalizációja, mely egyben visszatérés a vár egykori szerves egységéhez.

A fejlesztés fő rendezőelvei:

A Budai Vár Polgárvárosa lakóterület, amely számos kulturális, intézményi funkció befogadását teszi lehetővé. A Budai Vár Palota-negyede történelmi helyszín, amely közjogi, kulturális és idegenforgalmi funkciók befogadására alkalmas.

A Várhegy szerkezete megkívánja, hogy mindkét területi egységnek legyen valóságos – egyben szimbolikus – főtere. Ez a Polgárvárosban a Szentháromság tér, a Palota negyedben a Szent György tér.

Palota-negyed:

Javasoljuk a Királyi Palota reprezentatív térsorainak visszaépítését, az épület külső, autentikus helyreállítását.

Az „A” épület eredeti tömegének újraépítését – igazgatási funkció céljára.

A „B” épületben a Bálterem és a Büféterem rekonstrukcióját.

Budai Vár és Várlejtők fejlesztési koncepcióvázlata – Palota-negyed – javasolt újraépítések

Budai Vár és Várlejtők fejlesztési koncepcióvázlata – Palota-negyed – javasolt újraépítések

A „C” és „D” épületszárnyakban a Hauszmann-féle kupola újraépítését a Trónterem és a Várkapolna helyreállítását, a Habsburg-terem rekonstrukcióját – Nemzeti Kincstár létrehozását.

Az „E” épületben a Szent István terem visszaállítását – a Budapesti Történeti Múzeum (BTM) korszerű, Vármúzeumává alakítását.

Az „F” épületben a Corvin-terem visszaállítását – szálloda kialakítását konferenciatermekkel.

Javasoljuk a Királyi Palota északi része – az egykori főbejárat – nyugati térfalának újraépítését. A Hunyadi-udvarban új kolonnád sort vizuális zárásként, a Testőrségi épület, a Csikós udvarban a Lovarda újraépítését.

A Szent György tér történetisége, hagyományai szerint közjogi és kulturális funkciók helyszínéül szolgál. A Szent György tér a magyarság Nemzeti Főtere.

A teret északról új épülettömb határolná, amely a Várnegyed szimbolikus szellemi és logisztikai kapuja. A tér felé a hagyományörző Szent György Ház, a Dísz tér felé igényes vári fogadó – szolgáltató ház. A Szent György tér nyugati oldalán újraépülne a Teleki palota, mellette a Magyarság Háza kapna helyet.

A volt Karmelita templom – jelenleg Táncszínház – enteriőrjében a barokk kőszínház rekonstrukcióját, a Karmelita kolostort a XXI. sz.-i Magyarok Hagyatéka Házának, rendszerező-, kutató-, kiállítóhelyként javasoljuk kialakítani. Opciók javaslatként lehet vendégház, vagy közintézmény.

Polgárváros:

Az újjáépített Vízikapu mellett a Külügyminisztériumi telek új épületébe szolgáltatások, üzletek, lakások kerülnek.

A Dísz tér a Polgárváros heti piac tere – gyümölcs- és virágpiac, szolgáltató és vendéglátóhelyekkel.

A Szentháromság tér a Polgárváros főtere, ahol rehabilitálhatók a „klasszikus” főbb polgári intézmények együttese: templom, városháza, szálloda, és ahol vári intézmények, új szolgáltató és kulturális funkciók kapnának helyet. A Régi Városháza épületében vendéglátóhely, polgárságtörténeti gyűjtemény elhelyezését javasoljuk. Az emeleti díszterem közösségi rendezvények – házasságkötés, sajtófogadás-tájékoztató megtartására alkalmas. A tér déli részén az új beépítés, turista és információs pont barlangjárattal, vendéglátóhelyekkel. A volt Pénzügyminisztérium épület-együttesében vendéglők, borozók, térre néző rendezvénytermek, vári intézmények kapnak helyet: Várgondnokság, Műemléki Hivatal, Városfejlesztő Társaság stb. . .

A Polgárváros emblematikus helye a Táncsics utca 9. – Erdélyi bástya, amely a 48-as időszak szereplőinek kultusz-, kutató- és kiállítóhelye. Bemutatásra kerülnek az első királyi székhely fragmentumai. A nemzeti emlékhely a reformkori ételeket kínáló étteremmel egészülne ki.

A Polgárváros fejlesztésének kivételes lehetősége a Kapisztrán tér és az MTA tömb összekapcsolása. Az átjárhatóvá tett épületegyüttes kutatóintézeteket-műhelyeket, az új Budavári Ifjúsági és Zenei Központot fogadná magába. Az együttes szárnyait a Kapisztrán tér felől oszlopfolyosóval kötnénk össze. A Mária-Magdolna templom újraépített szentélye, előadótérként szolgálna. A déli várlejtőn, a Szarvas téren beépülne a kapuzatot képező foghíj, felette a Várkert visszakapja régi karakterét, tengelyében a kertet záró gloriéttal.

A Várkert Bazár rekonstrukciója már tovább nem halasztható. Javasoljuk az együttes teljes rekonstrukcióját

Budai Várnegyed és Várlejtők fejlesztési koncepcióvázlata – Erdélyi bástya és környéke

az Ybl-féle kerttel. A térszín alatti bővítés új funkcionális elemeivel biztosítja a bazár egészséges működését. Ebben többcélú, kulturális eseményeket befogadó térsor és annak kiszolgáló zónája alakítható ki. Elhelyezésre kerülne az Ifjúsági park történetét bemutató interaktív retro kiállítás. Felette az újraépített Ybl-féle grotta mögött kávézó és egy kerti étterem kapna helyet.

A végpontokon lévő épületekben büroterem, magas színvonalú szolgáltatások, a budai Gundel étterem kerülhetne kialakításra. A bazárok térsora étterem, és kereskedelmi szolgáltatások, kis üzletek és galériák befogadására alkalmas. A lépcsőpavilon a Várba való feljutás fontos nyomvonala.

A Clark Ádám térnél a hosszú távú közlekedésfejlesztési terv a Lánchidat közösségi közlekedési használatra javasolja, így a tér régi beépítési karakterét rekonstruáltuk. A Krisztina városban beépülne a Váralja utca Palota út alatti oldala. A földszint szövetéből az egykori villabeépítést idéző épületek állnak ki. A terület alkalmas a Nemzeti Könyvtár, vagy kutatóműhelyek befogadására.

Köz- és zöldterületek

A környezetrendezési program célja a Vár egységes közterületi arculatának megteremtése, a gyalogosan megismerhető Vár. Cél a közterületi burkolatok egységes jellegének és minőségének megteremtése, „faltól-falig” burkolattal, az úttestek szintbeli és szegélyezéssel való megkülönböztetése nélkül. A kiemelt helyszíneken egyedi burkolatarchitektúrával. A Déli kertnél a Hauszmann-féle tájképi kert minél több elemének visszaállításával, utalással a reneszánsz kertekre.

Javasoljuk Várkertészethez hasonló intézmény létrehozását.

A fejlesztés régészeti vonatkozásai

Az erődrendszer

A XIV. sz.-i városfalból alakították ki az erődrendszert, ez a várfal magja, rossz állapota miatt megerősítése nem halasztható. Az erődrendszer látványos elemei a rondellák. Az Esztergomi rondella a török hadiépítészeti jelentős budai emléke, feltárása és bemutatása indokolt.

A Polgárváros régészeti feladatai

A Dísz tér északi végén állt a Szent György-kápolna, a tér rendezése során feltárása és burkolatban történő bemutatására indokolt.

Táncsics Mihály utca 7–9. régi királyi ház vagy Kammerhof. A terület régészeti feltárása alapvető fontosságú, összetett feladat.

A Táncsics Mihály utca 21–23. szám alatti zsinagóga feltárása és bemutatása a sétányról történhet meg.

A Palotanegyed régészeti feladatai

A palota alatti feltárások körüljárható föld alatti bemutató térsort eredményezhetnek, amelyek a BTM meglévő tereihez csatlakoznak. Ezzel a középkori palota föld alatti bemutatótere megduplázhatók.

A Karmelita kolostor mögötti terület a Pasapalota maradványait rejt, bemutatása a kolostor új funkciójával összehangolható.

A nyugati oldalon, az Újvilág kertben az egykori királyi kertek területén előkerült kerti építmény reneszánsz kertrekonstrukciót tesz lehetővé.

Barlanghasznosítás „Város a Vár alatt”

A Budapest szívében lévő barlangpince-rendszer jellemzően kétszintes. Az 1930-as években a különálló ürege-

ket egybenyitották, bővítették, falakkal erősítették. A rendszer kb. 18 000 m², hossza 10 km-nél is több.

A hasznosítás előfeltétele a várbarlangok jogi státusának rendezése, ehhez elengedhetetlen az üregek geodéziai felmérése.

A föld alatti rendszer a budai vár egyik fő vonzereje lehet, ha hasznosítanak és látogathatóvá tennék.

Koncepciónk szerint a Kapisztrán tértől a Dísz térig végigjárható barlangrendszer alakulna ki, mely több helyről megközelíthető.

Javasolt funkciók: kereskedelmi, vendéglátási, kulturális, és közlekedési hasznosítások.

A megvalósítás feltételrendszere

Város- és ingatlanfejlesztési zónák kialakítása

KAPISZTRÁN ZÓNA: Prioritások: Multifunkcionalitás, ifjúsági funkciók.

ERDÉLYI BÁSTYA – 48-AS ZÓNA: Prioritások: 1848-as emlékek, életképek bemutatása.

BUDAI FŐTÉR – SZENTHÁROMSÁG ZÓNA: Prioritás: Főtér rehabilitáció.

BUDAI FŐUTCA ZÓNA: Prioritások: főutca funkciók erősítése.

VÁRKAPUK ZÓNA: Prioritások: a Vízi- és Fehérvári kapuk, ill. környezetük helyreállítása.

SZENT GYÖRGY ZÓNA: Prioritások: Nemzet Főtere, kulturális, történeti és közjogi funkciók.

KIRÁLYI PALOTA ZÓNA: Prioritások: rekonstrukció, nemzeti kincsek elhelyezése, állami reprezentáció, szállás és konferencia helyszín

VÁRKERT BAZÁR ZÓNA: Prioritások: rekonstrukció, kapcsolat a Duna, a város és a Vár között.

CLARK ÁDÁM TÉR ZÓNA: Prioritások: kapcsolat a Duna, a város és a Vár között, közterületi rekonstrukció.

POLGÁRI ZÓNÁK: Prioritások: polgári életmód fenntartása, erősítése.

Az ütemezés szempontjai

- épületrekonstrukciók szükségessége műszaki, közjogi, egyéb okokból,
- zónák közötti, ill. zónákon belüli prioritások tisztázása,
- intézmények elhelyezésének sürgőssége,
- mindegyik ütem tartalmaz bevételelteremtő beruházást az ingatlanok tulajdonosai, a vállalkozói és a közszféra bevonásával,
- építkezések összefüggő területen legyenek, ne szét-szórtnan,
- rekonstrukció esetén épület biztosítása a kiköltöző intézmény számára.

Az értékalapú városfejlesztés gazdasági vonatkozásai

A várkerületi műemlék ingatlanok védettsége garantált, ezzel értékük stabilitása beláthatatlan ideig adott. Ez gazdasági potenciált hordoz.

A Várnegyed és a Várlejtők funkcionális városrehabilitációja, műemléki rekonstrukciója tovább növeli a terület különleges értékét. A területfelértékelődés kiszámítható

folyamata alacsony kockázatú jövedelem- és vagyoneképző jellemzőkkel rendelkezik, amely kedvező (biztonságos) ingatlanfejlesztési lehetőségeket kínál. Megfelelő szervezeti és pénzügyi feltételek esetén, lehetővé válik nemcsak a magán-, hanem a közszféra számára is önffinanszírozó, önfenn tartó projektek beindítása, amihez alapvető közérdek fűződik.

Szervezeti és pénzügyi javaslatok

Az „Élő” Vár koncepció megvalósítása különböző gazdasági formációk alkalmazását igényli, a Várnegyed történelmi szerepe rehabilitációjának sokoldalúsága és az érdekeltek eltérő motivációi szerint.

A Palota-negyed épület-, köztér- és kertrekonstrukciónak, a közintézmények elhelyezésének megtervezetése, a hatékony lebonyolítás érdekében Kormánybiztosság vagy hasonló állami szervezet felállítása javasolt. A szervezet pénzügyi megalapozása egyedi szabályozást igényel.

A Polgárvárosban vegyes szervezeti és pénzügyi intézmények felállítása indokolt állami, uniós, önkormányzati és magánforrások részvételével. Javasolt gazdasági szervezetek: városfejlesztő társaság, önkormányzati ingatlangazdálkodási szervezet, projektcég. A szervezetek gazdasági motivációját az üzleti normák határozzák meg: hatékonyság, megtérülés, jövedelmezőség, vagyoneképzés, stb. A közszféra bevételi forrásai: parkolási, közterület-használati, belépő- és bérleti díjak, üzletrész-hozamok, programbevételek, kiadványok, helyi termékek értékesítése, jogdíjak, stb.

Szükséges szakmai intézkedések: stratégiai (tervező) csoport felállítása, térinformatikai alapú értékkataszter, pénzalapok létrehozása (fejlesztések, támogatások érdekében), lakó- és utca- (zóna) közösségek szervezése, közszygonnövelő program kidolgozása.

Erdélyi bástya – Történeti áttekintés

A Polgárváros legkeletibb kiszögellésében, a Tánácsics Mihály utca kanyarulatában található, régészeti szempontból érintetlen terület.

A mai Tánácsics Mihály utca 7–9. területén helyezkedett el a korai királyi szálláshely, a Régi királyi ház épülete. Az 1541-es Schön-féle metszet pártázattal lezárt tornyot ábrázolt a területre. Az épület a XVI. sz. végén még állt. Az 1530-as években Szapolyai János hadmérnökei a telek északkeleti sarkába egy különleges formájú ágyúállást építettek, az Erdélyi bástyát.

Az 1686-os visszafoglalás után a terület déli részén 1720 körül emelték rendkívül vastag falakkal a löporraktárnak használt építményt. A Tánácsics utcai, kétemeletes, késő barokk–korai klasszicizáló épületet 1810 körül emelték katonai célokra, József kaszárnya néven. Ekkortól működött börtönként az udvaron álló löportár épülete. A XIX. század folyamán itt raboskodott Wesselényi Miklós, Kosuth Lajos és Tánácsics Mihály.

Az épületegyüttes a XX. század első felében a Pénzügyminisztérium egyik hivatali épülete volt. A II. világháború után az amerikai nagykövetség tulajdonában van a terület. Az ettől délre található 7. sz. telken álló palotát gr. Er-

A Budai Várnegyed és Várlejtők fejlesztési koncepcióvázlata – Erdélyi bástya és környéke

dódy György építtette 1750-ben. Az épület mai neobarrokk alakját 1913-ban nyerte el br. Hatvany József megrendelésére. Jelenleg az MTA Zenetudományi Intézete található az egykori palotában. Udvarában az Árpád-kori Szent Márton-kápolna romjait tárták fel, amelyet 1750-ben bontottak le.

A jelenlegi állapot problémái

- a Táncsics börtön, történelmünk jelentős helyszíne nem látogatható
- a lezárt telek blokkolja a Babits bástyasétány átjárhatóságát a Dominikánus udvar (Hilton szálló) és a Bécsi kapu között
- hiányzik a gyalogos kapcsolat az Ilona lépcső (Battyány tér felől a fő csapás) és az Erdélyi bástya között
- a terület lakókörnyezetének nem biztosított a személygépkocsi parkolása
- a terület régészeti feltártsága csupán 8%
- a Táncsics u. 9 szám alatti, volt József laktanya fa földemei gombafertőzöttek, teljes földemcserét igényel.

Fejlesztési javaslatok

A funkcionális javaslat integrálja a területhez köthető szellemi-tárgyi előzményeket és hagyományokat, valamint visszkapcsolja a területet a vár és a város vérkeringésébe. A volt József kaszárnya és a lőportár épületében az 1848-as események, illetve a korszak vezéregyéniségeinek – Wesselényi Miklós, Czuczor Gergely, Kossuth Lajos – kultuszhelyét képzeltük el, mely a Táncsics utca mellett az újonnan megnyitott Babits Bástyasétányról is megközelíthető.

A régészeti feltárás és helyreállítást követően, a bástya területén bemutatásra kerülne a budai első királyi székhely és pénzverde épülete, a Schön-metszeten látható lakótoronnyal együtt.

A föld alatt bemutatott torony maradványai felett fa kilátótorony idézi az egykor tornyokkal zsúfolt Budavárat. A területnek történetileg szerves része volt a mai Táncsics u 7. – volt Erdődy-palota – melynek udvarán feltár-

ták az egykori Szent Márton-kápolna falait. A palotát összekapcsoljuk az 1848-as nemzeti emlék- és kutatóhellyel, növelve a terület komplexitását – földszintjén reformkori vendéglőt, a felsőbb szintjén egy vendéglátóipari múzeumot képzeltünk el.

A történeti sokszínűséget fokozza a közelben lévő zsinagóga fragmentumainak bemutatása, amely a Táncsics utca 23. sz. ház sétatny felőli kertjében rejtőzködik.

Az említett funkciókkal, a történeti és eseménytörténeti bemutatókkal, melyek párosulnak a terület páratlan adottságaival és vendéglátói kínálatával, az Erdélyi bástya egy komplex kulturális-kulináris élményt ad.

A kiemelt fejlesztési zónák-helyszínek közül ebben a cikkben csak kettőt ismertetünk.

Várkert Bazár – történeti áttekintés

A budai Várhegy délkeleti lejtője a Vár erődrendszerének fontos részét képezte, ennek meghatározó elemei az egykor a Dunáig lefutó kortinafalak és az azokat összekötő zárófalak, amelyek a Zsigmond-korban, valószínűleg a XV. század elején épültek.

A török korban a vízszállítás biztosítására épült fel a parton, a Déli Kortinafal végénél a hatalmas Vízi-rondella (Ali pasa bástyája), amely a Szapolyai-korban, 1530 körül kiépített Vízhordó folyosóhoz és kazamatarendszerhez csatlakozott.

Buda visszafoglalása után, a XVIII. század folyamán a Vár elvesztette hadi jelentőségét, a várfalak a kialakuló várkertek támfalaivá váltak. 1780 körül lebontották a Vízi-rondellát.

A palota fontossága szükségessé tette a Duna-part rendezését.

1875–1882 között Ybl Miklós tervei alapján épült fel a Várkert Bazár neoreneszánsz kertépítészeti együttese, amely méltó keretet adott a Várhegy végének és az angolparkká alakított kerteknek. Ybl a középkori előzményeket is belefoglalta nagy ívű kompozíciójába (kortinafalak, Vízhordó lépcső, várfalak), kialakítva ezzel a palotába történő feljutás útvonalait. Az együttes északi végét a Testőrségi

Budai Várnegyed és Várlejtők fejlesztési koncepcióvázlata – Várkert Bazár és Duna-part, Erzsébet királynő kikötő

Palota, déli végét pedig bérházak zárták le. Ezek az építkezések a Palota, a Duna-part és a kertek egyedülállóan koherens, bejárható egységét teremtették meg.

A folyópart ezen szakasza a rakparti villamos vonalának kiépítéséig sétatér és park volt, amely a Várkert Bazárról kapta a nevét. A gépháznak épült Várkert Kioszk előtt 1896-ban állították fel Ybl Miklós szobrát, a tér azóta viseli a nevét.

A II. világháború után az erődrendszer rekonstrukciója érdekében elbontották a kortinafalak környezetében álló lépcsőtornyokat és pavilonokat, megszüntetve ezzel a közlekedési útvonalakat.

A Várkert Bazár együttesét 1957–1961 között állították helyre Borsos László és Kacziba Ferenc tervei szerint, amelynek során lebontották az Északi Pavilon hátsó részét és újjáépítették a Dunai zárófal ülőfülkés szakaszát. 1961-ben az azóta legendássá vált Budai Ifjúsági parkot alakították ki a Várkert Bazár teraszain, amely 1981-es bezárásáig működött. Az épületegyüttes ekkorra már életveszélyessé vált, azóta is pusztul.

A jelenlegi állapot problémái

- A városképben kiemelt helyzetű Várkertbazár épületegyüttese pusztulásának végső stádiumához érkezett!
- Az együttes évtizedek óta tartó használaton kívülsége a háborús pusztításhoz mérhető állapotromlást eredményezett.
- Megoldatlan az együttes előtti-alatti Ybl Miklós tér rendezése és a város vérkeringésébe való kapcsolása, amelynek közlekedésfejlesztési előfeltételei vannak (vízi közlekedés – kikötő!).
- Az együttesnek szerves gyalogos közlekedési kapcsolata volt a Palotával, amelytől a II. világháborút követő középkori erődrendszer rekonstrukciót követően elszigetelődött.

- A középkori erődrendszer rekonstrukciója lényeges – főként – közlekedési elemeiben csonkolta a Várbazár pavilonjait.
- A környezet elszigetelése a Királyi Palotától hatással volt a Várbazár használatára, vitalitására.
- Az Ifjúsági parkká alakítás intenzív, nem tervezett használatnak tette ki, amelyre nem volt alkalmas.
- A Várbazár műemléki helyreállítása a teraszon a kerti kompozícióval együtt indokolt, de önmagában nem finanszírozható, csak bevételt hozó új, méltó funkciók telepítésével.

Fejlesztési javaslatok

A Várkert Bazár épületegyüttesének fontos szerepe van abban, hogy étellel teltődjön a várlejtő Ybl Miklós tér által határolt délnyugati része. A Bazár kulcs a Duna és a Királyi Palota egykori kapcsolatainak újjáélesztéséhez.

Alapvető célunk a Bazár épületegyüttesének és a mögötte elterülő kertnek korhű rekonstrukciója, kiegészítve olyan rejtett, föld alatti beépítéssel, mely biztosítani tudja az ide települő igényes szolgáltatások infrastrukturális hátterét és egyben alapot ad a környező terület egészséges működéséhez.

Az együttest délről záró két bérpalotába büroterelt, luxus apartmanokat és exkluzív szolgáltatásokat képzelünk el. Az önálló épületek egyikében helyet kaphat egy a Várkert Bazár és a volt Ifjúsági Park történetét bemutató képes-hangzó tárlat.

A déli pavilonsor és a gloriettet övező rámparendszer mögött húzódik a már említett föld alatti beépítés. Az Ybl Miklós tér szintje alatt egy 280 férőhelyes parkolót alakítunk ki, amely nem csak az együttes, de a Palota igényeit is szolgálja. Felette nagy belmagasságú térben található azok a multifunkcionális terek, melyek koncertek, kulturális programok befogadására alkalmasak. Ennek főbejárata

az Ybl térről, a Fülke pavilonból történik, de a fölötté lévő kerttel is kapcsolata van. Ez a nagyvonalú tér hegy felőli zónájában 2 kiszolgáló szintre oszlik, mely nem csak a rendezvények infrastrukturális és esetleges gasztronómiai igényeit, de az elegáns, kertben rejtőzködő Pavilon éttermet is kiszolgálja, mely az Ybl-féle kertrekonstrukció egyetlen új, szervesen illeszkedő eleme.

Az utcaszintről nyíló déli pavilonsorba is vendéglátó funkciókat helyeztünk el, mert hisszük, a Bazárnak meg vannak azok az egyedi tulajdonságai, mellyel Budapest új kulináris szigete lehet.

A kert rekonstrukcióban két új funkció kapott helyet. A már említett pergolasor mögött rejtőzködő Pavilon étterem mellett, a gloriett tengelyébe visszaépített grotta mögé egy kávézót képzeltünk el. A kert korhű hangulata és az Ybl-féle architektúra keretezte panoráma biztosítja az egyedülálló atmoszférát. A kert és a mellette lévő Öntőház udvar – melyek újra átjárhatóak lesznek egymásból a befalozott Ybl-féle átjáró kibontásával – természetesen akadálymentesen is megközelíthető, a Lépcső pavilon mellől.

A háború után megcsonkított Lépcső pavilon a Bazár legfontosabb közlekedési csomópontja. Innen gyalogolhatunk fel a Bazár kertjébe vagy az Öntőház udvarba, de

Budai Várnegyed és Várlejtők fejlesztési koncepcióvázlata – Várkert Bazár

innen érhető el a kazamatákba vezető Vízfordó folyosó, a felette lévő mozgólépcső és Déli Kortinafal fedett lépcsősora, melyek már a Királyi Palotához visznek közelebb. Innen közelíthetjük meg az Öntőház udvar alatti kiállító teret is, mely az együttest északról határoló Testőrségi Palota udvarával áll kapcsolatban.

Az északi pavilonsorban exkluzív kereskedelmi egységeket képzeltünk el, mellyel folytatjuk a Lánchíd utcában már fellelhető tendenciát. Az üzleteket hátulról szolgáljuk ki, tehermentesítve a nagyvonalú tereket. Ennek a föld alatti beépítésnek a második szintjén található a már említett kiállító tér, ahol a Vármúzeum gazdag kőanyagát állíthatja ki.

Az Öntőház udvar egy teraszos kialakítású zárt kert. A Palota felőli magas támfalának árnyékában könnyed, fa pavilonsor helyeztünk el, mely szélesebb közönség kulturált vendéglátására alkalmas, terasza ideális pihenőhely, egyben feljáró a fölötté lévő Palotába vezető úthoz. Az északi Testőrségi Palotába a „budai Gundel éttermet”-t helyeztük el, mely az északi pavilonsor feletti zárt teraszra is kitelepülhet, erősítve az együttes kulináris jellegét.

A Várkert Bazárhoz tartozik a sokáig kaszinóként működő Várkert Kioszk – az együttes egykori kazánháza – melyben kávézó-reggeliző helyet, információs pontot és jegyirodát képzeltünk el.

Az Ybl Miklós tér forgalomcsillapításának és gyalogosbarát kialakításának sok közlekedési következménye és eleme van, ebből mi egy újfajta kapcsolatot emelnénk ki, a vízi közlekedést. A Bazárnak fontos a pesti Vígadó tér felőli megközelítés. Innen hajóval tudunk átkötni az új Erzsébet királyné kikötőbe, mely a Várkert Kioszk alatt várja a polgárokat és a turistákat.

Potzner Ferenc építész

Megrendelő:	Budapest I. kerület, Budavári Önkormányzat
Generáltervező:	Középülettervező Zrt.
Építész:	Potzner Ferenc
Építész munkatársak:	Garai Péter, Potzner Ádám, Szabó Orsolya
Városrendezés:	Mű – Hely Tervező és Tanácsadó Zrt. dr. Nagy Béla, Tasi Ákos
Közlekedés:	Közlekedés Fővárosi Tervező Iroda Kft. Rhorer Ádám
Tájépítészet:	Garten stúdió Kft. Steffler István, Massány Edina, Csákó Edina
Művészettörténet:	Farbaky Péter PhD, Rostás Péter PhD
Régészet:	Bencze Zoltán, Magyar Károly PhD
Várbarlang:	Szabó Balázs, dr. Hajnal Géza
Értékelemzés:	Érték – Térkép Gazdasági Tervező és Tanácsadó Kft. Varga-Ötvös Béla
Építész modell:	Zoa Kft. Onodi András, Balogh András Miklós, Dubniczki Csilla, Götz Balázs, Kovács Zoltán, Hámori Máté, Rohonczi Donát

„A Budai Vár és Várlejtők fejlesztési koncepcióvázlata” című tanulmány teljes anyaga megtalálható a www.mek.hu honlapon.

SZINDINAMIKA SZAKMÉRNÖKI KÉPZÉS

posztgraduális képzés

A Budapesti Műszaki egyetem Rajzi és Formaismereti Tanszéke felvételt hirdet a **2011. szeptember 15.-** től induló

SZÍNDINAMIKA SZAKMÉRNÖKI KÉPZÉSRE

A posztgraduális képzés időtartama 4 félév. A vizuális kultúra összes területéről szívesen fogadjuk a jelentkezőket, de főként olyan építész kollégák jelentkezését várjuk, akiket behatóbban érdekel a színek világa, a színharmónia-tan, történelmi épületek korhűszínrekonstrukciója, városok vizuális arculatának megújítása, panel-lakótelepek átfogó művészi színvonalú újrászínezése. Formatani, kompozíciós alkotómódszerek megismerése, külső- belsőteri színtervezés, számítógépes programismeret, kortárs művészettörténet, nyári művésztelep képezi még a tananyagot. A részvétel feltétele egy diploma megléte, vagy megszerzése a 4.-ik félév végére. A sikeresen diplomázó hallgatók színdinamikai tervezőművész, vagy színdinamikai szakmérnöki diplomát kapnak..

Weboldalunk: //szindinamika.hogabor.hu
A képzés péntekenként délután zajlik 12h-18h-ig.
Részvételi díj: 120 000 Ft / félév
Jelentkezni lehet a 463 13-54, 463 30-48 és a 06 30 227 9659-es mobilszámon (Dr. Tari Gábor) gabortari@yahoo.com emailcímen.

Előre gyártott
homlokzati elemek
és térbútorok

Tel./Fax: 66/218-439
info@argomex.hu www.argomex.hu

**JANKÓ
ABLAK**

A biztos megoldás

VALÓDI FA PARKETTÁT A GYÁRTÓTÓL!

Mátroparkett

Svédpadlók színes természetes olajjal felület kezelve, csaphornyos, lamella, mozaik, élkötegelt parketták, lépcsők és kerítéselemek.

Egererdő Zrt. Mátroparkett

H- 3200 Gyöngyös, Kókkút út 11. Tel.: 37/502-005. Fax: 37/312-561

E-mail: matraparkett@egererdo.hu www.matraparkett.hu

Keresse aktuális akcióinkat a www.matraparkett.hu honlapunkon!

idő- és költségtakarékos tervezőrendszer

ARCAD

Építészeti Tervezőrendszer v11

Nyikes Tibor

Párhuzamos tervezés 2D / 3D-ben

a kreatív segítőrtárs

Komplex rendszer a tervezéshez

Lépcső-, tető-, fedélszék-, ajtó-, ablak-, terep- és úttervező
2D, 3D, metszet, könyvtárak, Google Earth export
Animációk, filmek, látványtervek készítése

ARCAD 99.000 Ft + ÁFA

Fedélszéktervező modul 30.000 Ft + ÁFA

Úttervező modul 20.000 Ft + ÁFA

AKCIÓ
Részletre
is!

Tóth István, Budapest

Vista / Windows 7 alatt is fut!

ARCAD v11

FÓRUM:
Facebook
www.arcadforum.hu

DesignSoft Kft. www.designsoft.hu

1067 Budapest, Csengery u. 53 T/F: 269-1206/332-7777

Lindab Systemline® – acél csarnokrendszer

A Lindab megvalósítja az Ön saját, egyedi csarnokrendszerét.

Figyelembe veszi az épület leendő funkcióját, a megrendelő speciális igényeit és a helyi adottságokat.

A könnyűszerkezetes csarnokaink gyors és gazdaságos megoldást kínálnak kifejezetten az építetők elképzelései szerint. Három fő szerkezeti rendszer alkotja a Lindab csarnokokat: a svédacélból készülő, nagy teherbírású főtartó vázszerkezet; a tető és falburkolati rendszerek; a rendszerkiegészítők: ereszcsonna, ipari kapuk, tetőbiztonsági elemek, önfúró csavarok, tömítők, szegélyek.

A Lindab csarnokrendszerek sikerének egyik titka, hogy a szerkezeti elemek nemcsak egymással, hanem más alapanyagú struktúrákkal is könnyen összeépíthetők. Acél rácsostartó illeszthető pl. vasbeton pillérhez vagy a könnyűszerkezetes tetőburkolat a hagyományos fa szaruzathoz.

Lindab Systemline csarnokrendszer

egyedi, a funkciót támogató szerkezeti megoldások · nagy szilárdságú, acél alapanyag · kis fajlagos súly – nagy teherbírás · tartósság, hosszú élettartam · változatos burkolati rendszerek · könnyű, gyors szerelhetőség · teljes körű gyártói támogatás az elképzeléstől a megvalósulásig

www.lindab.hu
www.lindabshop.hu

Hamarosan...

GRAPHISOFT
ARCHICAD 15

www.graphisoft.hu